

KARMØY KONTROLL- OG KVALITETSUTVALG

MØTEINNKALLING

Dato: onsdag 29. november 2017
Tid: kl 17.30
Sted: Karmøy Rådhus, rom 309

Forfall meldes til: Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS tlf 52 75 73 50, som sms til mobiltlf. 959 86 979 eller på e-post: post@kontrollutvalgene.no

Medlem som må melde forfall eller anser seg inhabil, må gi melding om dette så tidlig som råd er. Varamedlemmer vil bli innkalt særskilt. Saker merket *Unntatt offentlighet i medhold av off.l.*, sendes bare internt. Sakskartet vil bli lagt ut på kommunens nettside via www.kontrollutvalgene.no

Rådmannen/næringssjefen er invitert i sak 47/17.

Saksliste:

- 46/17 Godkjenning av protokoll fra møtet 25.10.17**
- 47/17 Orientering om næringssjefens arbeidsområde**
- 48/17 Prosjektplan - forvaltningsrevisjon – kostnadseffektivitet innen pleie og omsorg**
- 49/17 Tilbud - valg av prosjektplan - selskapskontroll – Karmsund Havn IKS**
- 50/17 Referat- og orienteringssaker 29.11.17**

Eventuelt

Karmøy/Aksdal, 22.11.17

Einar R. Endresen (sign.)
Utvalgsleder

Toril Hallsjø
daglig leder/utvalgssekretær

Kopi:	Ordfører	(møte- og talerett)
	Revisor	(møte- og talerett)
	Rådmann	(invitert, men spesielt i sak 47)
	Varamedlemmer	(til orientering)
	Presse/publikum	

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontroll- og kvalitetsutvalget	29.11.17	46/17

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	033	

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTET 25.10.17

Vedlegg: Protokoll fra møtet 25.10.17

Saksorientering:

Vedlagt følger utkast til protokoll fra møtet i kontroll- og kvalitetsutvalget 25.10.17. Protokollen er gjennomlest og godkjent av leder i etterkant av møtet og oversendt kommunestyret til orientering.

SEKRETARIATETS FORSLAG TIL VEDTAK:

Protokollen fra møtet i Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg den 25.10.17 godkjennes.

Aksdal, 21.10.17

Toril Hallsjø (sign.)

Daglig leder/utvalgssekretær

KARMØY KONTROLL- OG KVALITETSUTVALG

PROTOKOLL

Onsdag 25. oktober 2017 ble det avholdt møte i Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg under ledelse av utvalgets leder Einar R. Endresen.

MØTESTED:	Karmøy Rådhus, rom 309
MØTESTART/MØTESLUTT:	kl. 17.30 – kl. 18.45
MØTENDE MEDLEMMER:	Einar R. Endresen (FrP), Svein Andreas Næsse (Ap), Solrun Gjerdevik (V), Per Inge Sjurseth (FrP), Wenche Lindtner (Sp) og Brit Astrid Grønning (H)
MØTENDE VARAMEDLEM:	Bjørn Egil Hatteland (Krf)
FORFALL:	Øyvind Meistad (Krf)
FRA SEKRETARIATET MØTTE:	Daglig leder/utvalgssekretær Toril Hallsjø, Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS
FRA REVISJONEN MØTTE:	Revisor/partner Roald Stakland, KPMG AS
ANDRE SOM MØTTE:	Rådmann Sigurd Eikje
MERKNADER TIL INNKALLING:	Ingen
MERKNADER TIL SAKSLISTE:	Ingen

FØLGENDE SAKER BLE BEHANDLET:

SAK 41/17 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTET 20.09.17

Sekretariatets innstilling:

Protokollen fra møtet i Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg den 20.09.17 godkjennes.

Behandling i kontroll- og kvalitetsutvalget 25.10.17:

Utvalget hadde ingen merknader til protokollen.

Enstemmig vedtak i kontroll- og kvalitetsutvalget 25.10.17:

Protokollen fra møtet i Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg den 20.09.17 godkjennes.

SAK 42/17 ORIENTERING OM KOMMUNALE SELSKAPER – ASKI AS

Sekretariatets innstilling:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg tar daglig leders gjennomgang om selskapet ASKI AS til orientering.

Behandling i kontroll- og kvalitetsutvalget 25.10.17:

Daglig leder Ragnhild Bjerkvik orienterte og viste en presentasjon av bedriften. De hadde hatt store omstillinger de siste årene, og de opplever at mange vet lite om hva de driver med. Formålet er å prøve ut, trene, kvalifisere og tilbakeføre arbeidstakere til det ordinære arbeidslivet. 550 mennesker mottok tjenester fra ASKI i 2016. Budsjett/regnskap er på ca. 41-43 mill. kr. De har ca. 80 ansatte/63 årsverk som jobber innen de fire avdelingene: arbeid & inkludering, produksjon (kopi/profilering og kjøkken), barnehage (10 avd.) og detaljhandel (Europris på Bygnes). Største kunder er NAV og Karmøy kommune.

Ved oppstart i 1973 het bedriften AS Karmøy Industrier. De hadde da en mekanisk avdeling, men den ble lagt ned i 2005. I 2015 startet NAV med anbudskonkurranser, og bedriften opplever mer uforutsigbarhet, men har vunnet anbud gjennom bl.a. samarbeid med andre selskaper. Av utfordringene framover nevnte hun behov for økt volum og flere kunder. I kommende styremøte ville valg av strategi for neste anbudsrunde være på sakslisten.

Hun avsluttet med å framheve hvor viktig det var å sette inn ekstraordinære tiltak overfor ungdom og innvandrere, både for den enkelte, men også fra et samfunnsøkonomisk perspektiv.

Utvalgsleder takket for presentasjonen. Utvalget gav uttrykk at de fant presentasjonen veldig interessant.

Enstemmig vedtak i kontroll- og kvalitetsutvalget 25.10.17:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg tar daglig leders gjennomgang om selskapet ASKI AS til orientering.

SAK 43/17 VALG AV NYTT PROSJEKT – FORVALTNINGSPROSJEKT 2018

Sekretariatets innstilling:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg ber revisjonsselskapet KPMG AS om å legge fram prosjektmandat på prosjekt om til neste møte, 29.11.17.

Behandling i kontroll- og kvalitetsutvalget 25.10.17:

Utvalgsleder viste til vedtatt plan og prosjektet »Kostnadseffektivitet innenfor helse- og omsorgssektoren» som var gitt prioritert nr. 3, og ville forslå dette som neste prosjekt. Nestleder foreslo et prosjekt rundt drift av barnehager. Utvalget ønsket å følge vedtatt plan og støttet utvalgsleders forslag. De ønsket senere i en egen sak å gå igjennom planen på nytt, for å gi de uprioriterte prosjektene en prioritering og komme med nye forslag til prosjekt. Utvalget var opptatt av om kommunen var rustet for å ta imot et stadig økende antall eldre og om ny velferdsteknologi var med i planleggingen. Kommunens soneinndeling og omstillingsdyktighet ble nevnt som stikkord i utkast til mandat. Revisor noterte seg innspillene.

Enstemmig vedtak i kontroll- og kvalitetsutvalget 25.10.17:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg ber revisjonsselskapet KPMG AS om å legge fram prosjektmandat på prosjekt om «Kostnadseffektivitet innenfor helse- og omsorgssektoren» til neste møte 29.11.17.

SAK 44/17 MØTEPLAN FOR 2018

Sekretariatets innstilling:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg godkjenner følgende møteplan for 2018:

onsdagene kl. 17.30: 31.01, 07.03, 23.05, 20.06, 29.08, 26.09, 31.10, 28.11

Utvalgssekretær kan i samråd med leder endre møtedato ved behov.

Behandling i kontroll- og kvalitetsutvalget 25.10.17:

Utvalgssekretær orienterte om forslag til datoer. Utvalget hadde ingen merknader.

Enstemmig vedtak i kontroll- og kvalitetsutvalget 25.10.17:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg godkjenner følgende møteplan for 2018:

onsdagene kl. 17.30: 31.01, 07.03, 23.05, 20.06, 29.08, 26.09, 31.10, 28.11

Utvalgssekretær kan i samråd med leder endre møtedato ved behov.

SAK 45/17 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 25.10.17

55. Statusoversikt pr. oktober 2017

56. Kommunestyrevedtak 23.10.17, sak 82/17 Forvaltningsrevisjonsrapport om innkjøp

57. Eier- og styreseminar 25.09.17 – evaluering/oppsummering v/leder

58. Innkalling til ekstraordinær generalforsamling 30.10.17 – Haugalandspakken AS

59. Innkalling til ekstraordinær generalforsamling 14.11.17 – Haugaland Kraft AS

60. Invitasjon til Høstkonferansen 2017 – Forum for kontrollutvalg i Rogaland 30.11.17

61. Kommunal rapport - Sykefraværet 1. halvår 2017 – kommuner i Rogaland

62. Kommunal rapport – Bernt svarer – «Når kommunestyret har hastverk»

Behandling i kontroll- og kvalitetsutvalget 25.10.17:

Utvalgssekretær gikk igjennom statusrapport om kommende prosjekter og oppfølginger.

Utvalgsleder informerte om mandagens kommunestyrebehandling i sak 82/17 om innkjøp.

Igjen fikk utvalget ros for valg av aktuelt tema.

Videre informerte han om kommunestyresak 93/17, som var en sak fra hovedutvalg helse og omsorg om *dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens*, som ble lagt fram, etter at fylkesmannen påpekte at det var saksbehandlingsfeil å avvise ankesaken. Kommunestyret vedtok enstemmig følgende fellesforslag (H/Krf) framsatt i møtet:

Kommunestyret viser til enstemmig vedtak i sak 78/17, pkt. 3 vedrørende dagplasser for eldre.

Tilskuddsordning for etablering og drift av dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens er et statlig stimulerings tiltak for etablering av flest mulig nye plasser i dette tjenestetilbudet som kommunen er pliktig til å tilby fra 2020.

I forbindelse med ny sak skal denne brukergruppen prioriteres og tilskuddsordningen benyttes fullt ut ved etablering av nye, tiltrengte plasser i tråd med kommunens søknad av 30.10.2015.

Utvalgsleder viste til at utvalget hadde i møtet 30.08.17, sak 32/17 vedtatt å utsette saken til det forelå en nærmere avklaring. Han hadde nå fått forespørsel fra Jan Birger Medhaug (H) om å få komme på neste møte å presentere sitt syn på rådmannens redegjørelse. Utvalgsleder mente dette burde kunne aksepteres, og at rådmannen igjen ble invitert for å utdype sitt svar.

Utvalget drøftet saken og utvalgets mandat. Det ble her vist til at utvalget ikke skal overprøve politiske prioriteringer eller hensiktsmessigheten av et vedtak. Utvalgsleder satte så fram to alternative forslag til vedtak:

- A. *Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg kan ikke se at det er grunnlag for ytterligere undersøkelser under henvisning til rådmannens svar i sak 32/17 vedr. oversendelsessak fra hovedutvalg helse og omsorg om dagaktivitetstilbud for hjemmeboende personer med demens.*
- B. *Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg inviterer Jan Birger Medhaug (H) til neste møte for å redegjøre for sitt syn når det gjelder rådmannens redegjørelse i sak 32/17 og at rådmannen utdyper sitt svar.*

Ved votering fikk forslag A 4 stemmer og 3 stemte imot (2 Frp og H). Forslag B falt.

Leder informerte fra eierseminaret, som han fant svært interessant og lærerikt. Han oppfordret medlemmene til å delta neste år, da eierseminarene var tenkt og arrangeres årlig. Til høstkonferansen 30.11.17 hadde nestleder Næsse meldt seg. Wenche Lindtner ville også delta.

Utvalgssekretær gjorde oppmerksom på at Haugaland Kraft AS ved å invitere inn private selskaper ikke lenger ville være et heleid kommunalt selskap, og kommunen(e) ville da miste sin rett til innsyn og undersøkelser iht. kommuneloven § 80 om selskapskontroll. Hun viste til at dette kunne vedtektsfestes av eierkommunene på generalforsamlingen. Rådmannen noterte seg innspillet.

Utvalgsleder gjorde oppmerksom på invitasjon fra KS Etikikutvalg om samling i Sandnes 23.11.17 til ordfører, rådmenn og kontrollutvalgsledere. Det er senere åpnet for at medlemmer også kan delta. Utvalgssekretær sender ut invitasjonen.

Enstemmig vedtak i kontroll- og kvalitetsutvalget 25.10.17:

Referatsakene 55 – 62 blir tatt til orientering.

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg kan ikke se at det er grunnlag for ytterligere undersøkelser under henvisning til rådmannens svar i sak 32/17 vedr oversendelsessak fra hovedutvalg helse og omsorg om dagaktivitetstilbud for hjemmeboende personer med demens.

Eventuelt

Ingen saker ble meldt.

I følge møteplan er neste møte **onsdag 29. november** kl.17.30. Saker: orientering fra næringssjefen, forslag til prosjektmandat til nytt prosjekt, tilbud på selskapskontroll.

Karmøy, 25. oktober 2017

Einar Endresen (sign.)
utvalgsleder

Toril Hallsjø (sign.)
utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontroll- og kvalitetsutvalget	29.11.17	47/17

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	217	

ORIENTERING OM NÆRINGSSJEFENS ARBEIDSOMRÅDE

Saksorientering

Kontroll- og kvalitetsutvalget drøftet i møtet 26.10.16, under sak 44/16, om hvilke selskaper de ønsket å invitere for å komme og orientere i senere møter. Utvalget valgte ut følgende selskaper:

Solstein AS, Opplev Avaldsnes AS, Karmøy Rådhus AS, Karmøy Kino AS, ASKI AS, Haugaland Bompengeselskap AS og næringssjefen

Orienteringene skal gjøre utvalget bedre kjent med driften av selskapene og utfordringer de har. Planen ble oversendt de aktuelle selskapene, og det gikk fram i brevet at dato kunne endres fra de datoer/møter som var satt opp.

Selskapene Solstein AS v/daglig leder møtte i utvalget 25.01.17, sak 2/17, Opplev Avaldsnes AS v/styreleder og daglig leder møtte 22.03.17, sak 12/17, Karmøy Rådhus AS v/budsjettsjefen i møtet 10.05.17, sak 17/17, Haugaland Bompengeselskap v/styreleder og regnskapsfører i møtet den 21.06.17, sak 24/17 og Karmøy Kino AS v/kinosjef i møtet 30.08.17, sak 29/17. I forrige møtet 25.10.17, sak 42/17 var det orientering om ASKI AS v/daglig leder.

Til dette møtet er det næringssjef Per Velde invitert og han har sagt han kommer. Han vært i stillingen siden januar 2014.

Sekretariatets kommentarer

Sekretariatet har gjort avtale med næringssjefen at han vil komme og orientere om sine arbeidsoppgaver og hvilke utfordringer/planer som kommunen står overfor eller har i årene framover.

SEKRETARIATETS FORSLAG TIL VEDTAK:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg tar næringsjefens gjennomgang om sitt arbeidsområde til orientering.

Aksdal, 21.11.17

Toril Hallsjø (sign.)

Daglig leder/utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontroll- og kvalitetsutvalget	29.11.17	48/17

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

PROSJEKTPLAN - FORVALTNINGREVISJONSPROSJEKT – «KOSTNADSEFFEKTIVITET INNENFOR PLEIE- OG OMSORGS- TJENESTENE»

Vedlegg: Prosjektplan – Kostnadseffektivitet innenfor pleie- og omsorgstjenesten fra KPMG AS, datert november 2017

Bakgrunn

Kontroll- og kvalitetsutvalget vedtok i møtet 25.10.17, sak 43/17 at de ønsket lagt fram utkast til prosjektplan på prosjekt om kostnadseffektivitet innenfor pleie- og omsorgstjenestene til møtet i november. Utvalget mente dette var et aktuelt tema/område, og det er satt opp blant de fire prioriterte prosjektene i planperioden. Karmøy kommunestyre vedtok planen i møtet 19.09.16, sak 66/16.

Bestillingen ble sendt i brev datert 25.10.17. Utvalget ønsker at KPMG i arbeidet med forvaltningsrevisjonen skulle være opptatt av om kommunen er rustet for å ta imot et stadig økende antall eldre, og om ny velferdsteknologi er med i planleggingen. Kommunens soneinndeling og omstillingsdyktighet ble nevnt som stikkord.

Saksorientering:

KPMG AS har i oversendelse 17.11.17 lagt fram et utkast til hvordan prosjektet kan gjennomføres, se vedlegg.

Formålet med forvaltningsrevisjonen er å kartlegge og vurdere kommunens kostnadseffektivitet og kostnadskontroll innenfor pleie- og omsorgstjenestene.

Tildeling av tjenester er en særlig sentral kostnadsdriver og det inngår i formålet å vurdere praksisen rundt tildelingen av tjenester. Det er også et formål å vurdere kommunens planlegging av tiltak for å kunne dimensjonere pleie- og omsorgstjenestene for fremtiden.

Forvaltningsrevisjonen vil være forbedringsorientert, og vil ha som formål å gi anbefalinger om tiltak dersom forvaltningsrevisjonen avdekker avvik eller mulige forbedringsområder. Forvaltningsrevisjonen er avgrenset til: Hjemmesykepleien, omsorgsboliger og sykehjem.

Det er et formål at undersøkelsen skal dokumentere hva som fungerer bra mht. anskaffelser og kontraktsoppfølging og hva som bør forbedres.

Forvaltningsrevisjonen vil være forbedringsorientert, og vil ha som formål å gi anbefalinger om tiltak dersom forvaltningsrevisjonen avdekker avvik eller mulige forbedringsområder.

På bakgrunn av formålet blir følgende problemstillinger foreslått fra revisjonen:

1) *Kostnadseffektivitet og kostnadskontroll*

- a) Sammenligning og analyse opp imot andre kommuner*
- b) Har de ansatte/brukere tilgang til systemer og elektroniske hjelpemidler som er med på å effektivisere/forenkle arbeidshverdagen?*
- c) I hvilken grad har virksomhetene etablert en systematisk, økonomisk internkontroll?*

2) *Hvilke rutiner har kommunen for tildeling av hjemmebaserte og institusjonsbaserte tjenester?*

- a) Hvem er involvert i å tildele tjenester og hvilke prosedyrer er etablert tilknyttet tildelingen?*
- b) I hvilken grad blir effektiv ressursutnyttelse tatt hensyn til ved tildeling?*
- c) Hvordan sikrer kommunen at tildeling av tjenester er basert på og tilpasset brukerne sine egne behov og ressurser, samtidig som at tjenestetildelingen understøtter BEON-prinsippet?*

3) *Hvordan planlegger kommunen dimensjonering av pleie- og omsorgstjenestene for fremtiden?*

- a) Systematikk i analyse og planlegging*
- b) Utnytting av velferdsteknologi*
- c) Analyse og planlegging opp imot befolkningsendring og sykdomsutvikling*

Eventuelle forbedringsområder vil bli identifisert og analysert mht. konsekvens og årsak.

Det vises nærmere om revisjonskriteriene/tilnærming i planens kapittel 3.1. De metoder som vil bli benyttet er dokumentanalyse, intervjuer og KOSTRA-analyse.

I følge kapittel 3 om tid og ressursbruk legger KPMG opp til å gjennomføre forvaltningsrevisjonsprosjektet innenfor en tidsramme på 250 timer. Timetallet inkluderer ikke forberedelse og presentasjon av rapport i kommunestyret, bare til utvalget. En slik presentasjon vil bli fakturert pr forbruk og utvalget kan ta stilling til det ved behandling av rapporten.

Budsjettert ramme for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll er ca. 700 timer neste år ut i fra det kommunestyret trolig vil bevilge i møtet 11.12.17 for budsjett for 2018 og etter prisjustering etter avtale.

Oppstart vil skje i desember og det er planlagt overlevering av rapport i mars. Om rapport med høringsuttalelse fra rådmannen er klar til møtet 07.03.18 kan være vanskelig å få til. Rapporten hadde da kunne bli lagt fram for kommunestyret 14. mai, da møtet 19. mars kan bli noe knapp tid før utsendelse. Neste møtedato for kontrollutvalget er 23. mai, og da vil rapport først bli forelagt kommunestyret i juni..

Utvalget må ved bestilling ta stilling til om de foreslåtte problemstillingene dekker det kontroll- og kvalitetsutvalget ønsker å oppnå med prosjektet.

SEKRETARIATETS FORSLAG TIL VEDTAK:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg bestiller forvaltningsrevisjonsrapport *"Kostnadseffektivitet innenfor pleie- og omsorgstjenestene"* i tråd med det utkast til prosjektplan som foreligger fra KPMG AS (med eventuelle endringer som kommer fram i møtet).

Rammen settes til 250 timer.

Aksdal, 21.11.17

Toril Hallsjø

Daglig leder/utvalgssekretær

VEDLEGG
SAK 48/17

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 17.11.17
Journalført: 17/375/418
Arkivkode: 216

Prosjekt- plan

**Kostnadseffektivitet innenfor
pleie- og omsorgstjenestene**
Forvaltningsrevisjon
Karmøy kommune

November 2017

www.kpmg.no

Innhold

1. Innledning	1
1.1 Bakgrunn	1
1.2 Forarbeid	1
2. Formål og problemstillinger	4
2.1 Formål og avgrensning	4
2.2 Problemstillinger	4
2.3 Revisjonskriterier	4
3. Tilnærming, team og honorar	5
3.1 Metode	5
3.2 Aktivitets- og framdriftsplan	5
3.3 Prosjektteam	6
3.4 Honorar	6

1. Innledning

1.1 Bakgrunn

Forvaltningsrevisjon av kostnadseffektivitet innenfor helse- og omsorgssektoren er et prioritert område i plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020.

I arbeidet med overordnet analyse, som grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon, ble det av kommunen pekt på at problemer med kostnadsstyring og -effektivitet delvis skyldes uforutsigbarhet på området som kommunen selv ikke styrer over. Kommunen må ta hensyn til lover og regler som innebærer at enkeltpersoner som kommer til har rett på god oppfølging, som koster mye. Det ble også drøftet at medvirkende årsaker til risiko kan være ineffektiv(e) kontroll/systemer, ledelse og organisering på området. Kommunen har iverksatt prosesser og tiltak på området, men det er usikkert om dette hittil har hatt noen effekt. Det er påpekt at det vil bli viktig å realisere effektiviseringstiltak, særlig i lys av en forventet "eldrebølge". Det ble også trukket fram at man er usikker på om kommunen er tilstrekkelig rustet for den kommende "eldrebølgen".

Kontroll- og kvalitetsutvalget i Karmøy kommune vedtok 25.10.17 i sak 43/17 å bestille en prosjektplan for en forvaltningsrevisjon om "Kostnadseffektivitet innenfor helse- og omsorgssektoren". Utvalget er opptatt av om kommunen er rustet for å ta imot et stadig økende antall eldre og om ny velferdsteknologi er med i planleggingen. Kommunens soneinndeling og omstillingsdyktighet ble nevnt som stikkord. Planutkastet (dette dokumentet) skal behandles i møtet 29.11.

1.2 Forarbeid

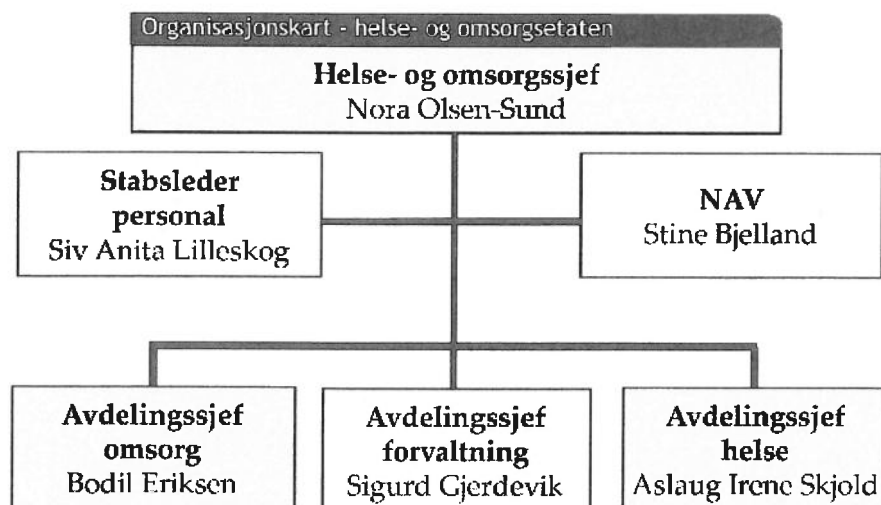
Det er et mål å etablere en god prosjektplan som oppstiller relevante og vesentlige problemstillinger for forvaltningsrevisjonen. KPMG har gjennomført en prosess for å konkretisere formål og problemstillinger. I prosessen har vi innhentet informasjon fra årsregnskap 2016, budsjett- og økonomiplan 2017-2020 og informasjon fra kommunens nettsider.

I den følgende delen presenterer vi kort resultatet av den forberedende analysen og vår tolkning av informasjonen og anbefaling til fokus i revisjonen.

1.2.1 Helse- og omsorgsetaten

Helse- og omsorgsetaten har ansvar for kommunale helse- og omsorgstjenester i egne hjem og i institusjoner. Helse- og omsorgsetaten har også ansvar for å yte økonomisk sosialhjelp ved rådgivning, veiledning og oppfølgingsbistand til personer med ulike livsproblemer.

Tjenestetilbudet er organisert slik at publikum kan kontakte bestillerkontoret, som gjør vurderinger av behov for tjenester og vedtak om tildeling av tjenester. Bestillerkontoret er felles for alle helse- og omsorgstjenester.

Figur. Organisasjonskart helse- og omsorgsetaten

Det er over 20 virksomheter som gir ulike typer tjenester: hjemmetjenester, sykehjem, helsetjenester, økonomisk sosialhjelp, rådgivning, oppfølging, dagtilbud etc. Vi foreslår at forvaltningsrevisjonen fokuserer på institusjonstjenester, omsorgsboliger og hjemmetjenester som faller inn under ansvarsområdet til avdelingssjef omsorg, og som er en vesentlig del av helse- og omsorgssektoren.

Ifølge kommunes nettside består hjemmetjenester av følgende virksomheter

- ✓ Hjemmetjenesten Nord
- ✓ Hjemmetjenesten Midt
- ✓ Hjemmetjenesten Sør

Sykehjem omfatter:

- ✓ Fredheim bofelleskap
- ✓ Kopervik bu- og behandlingsheim
- ✓ Norheim bu- og behandlingsheim
- ✓ Skudenes bu- og behandlingsheim
- ✓ Storesund bu- og behandlingsheim
- ✓ Vea sykehjem
- ✓ Åkra bu- og behandlingsheim

1.2.2 Utfordringer på pleie- og omsorgsområdet

Forarbeidet til prosjektplanen viste at:

- ✓ Kommunen ser fremtidig vekst i behovet for omsorgstjenester
- ✓ Helse- og omsorgsetaten hadde i 2016 et netto budsjett på 798 mill. kr., og et negativt avvik på 0,7 mill. kr.
 - Det største avviket er et merforbruk innenfor pleie og omsorg til hjemmeboende på 10,2 mill. kr.
 - Det var et mindreforbruk på pleie og omsorg i institusjon på 0,6 mill.kr.
 - På omsorgsområdet var det særlig drift av boliger med heldøgnsomsorg som hadde et stort merforbruk (6,7 % av budsjett). Dette var knyttet til enkelte boliger med større brukerutfordringer.

- Andre områder av omsorgssektoren hadde en positiv utvikling gjennom året. Blant annet knyttet til enkelte institusjoner som hadde merforbruk i første del av året, men hvor det ble tatt grep som ser ut til å ha virket. Dessuten har sykefraværet i helse- og omsorgsetaten blitt redusert for tredje år på rad.
- ✓ De siste årene har kostnadsnivået i pleie- og omsorgssektoren vært en stadig økende utfordring. Karmøy kommune har et relativt høyt ressursbruk i sektoren. Karmøy kommune hadde i 2015 et ressursbruk som var om lag 12% høyere enn sammenlignbare kommuner¹.
Dette er en situasjon som ikke kan løses med ekstra bevilgninger alene, men som kommunen ønsker å bedre ved å oppnå en mest mulig effektiv driftsstruktur, kostnadsreduksjoner og tiltak for å tilpasse aktivitets- og kostnadsnivået til tilgjengelige økonomiske rammer. Blant annet:
 - Kommunen har planlagt tiltak for endret pleiefaktorer som vil kunne gi en innsparing på ca. 6 mill. kr i helårseffekt². Tiltaket kan gi redusert tilbud til pasientene i form av aktiviteter. Det vil gi større arbeidsplasser i avdelingene og nye turnuser må utarbeides.
 - Omdisponering av Fredheim til barneboliger og flytting av sykehjemsplasser til Veia sykehjem mv. Tiltaket vil ikke gi en reduksjon i antall sykehjemsplasser, men forventes å gi en mer kostnadseffektiv drift gjennom stor- og samdriftsfordeler. Forventet innsparing er på 7 mill. kr i helårseffekt.
- ✓ Kommunen ser et stort arbeidskraftpotensial i å redusere deltid og å øke stillingene til de som i dag jobber i sektoren. Kommunen har hatt et langsiktig arbeid med tanke på å redusere ufrivillig deltid ved gjennomgående fokus på større stillingsstørrelser, herunder utprøving av ulike arbeidstidsordninger.

1.2.3 Anbefaling til fokus i forvaltningsrevisjonen

Vi anbefaler at en forvaltningsrevisjon av kostnadseffektivitet innenfor helse- og omsorgsetaten rettes mot pleie- og omsorgstjenestene. Innledende undersøkelser viste at Karmøy kommune har et relativt høyt ressursbruk i pleie- og omsorgssektoren, og at kostnadsnivået i pleie- og omsorgssektoren har vært en stadig økende utfordring de siste årene. Samtidig ser kommunen fremtidig vekst i behovet for omsorgstjenester.

Videre anbefaler vi at forvaltningsrevisjonen innledes med oversikt over og analyse av kommunens kostnadseffektivitet, samt hvordan man jobber systematisk med kostnadskontroll, innenfor pleie- og omsorgstjenestene. Herunder vil forvaltningsrevisjonen forsøke å identifisere områder som skiller seg ut i forhold til andre kommuner, og gå videre i dybden etter årsaksforklaringer innenfor disse områdene (f. eks infrastrukturproblematikk, bemanningsfaktorer per sykehjem etc.).

Tildeling av tjenester er en sentral oppgave innenfor pleie- og omsorgstjenestene, som genererer en stor del av kostnadsbildet innenfor sektoren. Tildeling av tjenester har også et kvalitativt aspekt. Vi foreslår derfor at forvaltningsrevisjonen også vurderer praksisen rundt tildelingen av tjenester, herunder i hvilken grad det tas hensyn til effektiv ressursbruk og ressursutnyttelse, og om tildelingen er i tråd med BEON-prinsippet³.

Vi foreslår også at vi i forvaltningsrevisjonen vurderer kommunens arbeid med analyse og planlegging av tiltak for å kunne dimensjonere pleie- og omsorgstjenestene for fremtiden. Herunder vil vi inkludere undersøkelse av i hvilken grad, og eventuelt hvordan, det er planlagt å oppnå effektivisering ved bruk av velferdsteknologi.

¹ Sett ved netto ressursbruk per innbygger, korrigert for beregnet utgiftsbehov

² Pleiefaktor er antall årsverk i direkte pleie delt på antall sengeplasser i institusjonen

³ BEON står for "beste effektive omsorgsnivå".

2. Formål og problemstillinger

2.1 Formål og avgrensning

Formålet med forvaltningsrevisjonen er å kartlegge og vurdere kommunens kostnadseffektivitet og kostnadskontroll innenfor pleie- og omsorgstjenestene.

Tildeling av tjenester er en særlig sentral kostnadsdriver og det inngår i formålet å vurdere praksisen rundt tildelingen av tjenester. Det er også et formål å vurdere kommunens planlegging av tiltak for å kunne dimensjonere pleie- og omsorgstjenestene for fremtiden.

Forvaltningsrevisjonen vil være forbedringsorientert, og vil ha som formål å gi anbefalinger om tiltak dersom forvaltningsrevisjonen avdekker avvik eller mulige forbedringsområder.

Forvaltningsrevisjonen er avgrenset til: Hjemmesykepleien, omsorgsboliger og sykehjem.

2.2 Problemstillinger

På bakgrunn av formålet blir følgende problemstillinger foreslått:

1) Kostnadseffektivitet og kostnadskontroll

- a) Sammenligning og analyse opp imot andre kommuner
- b) Har de ansatte/brukere tilgang til systemer og elektroniske hjelpemidler som er med på å effektivisere/forenkle arbeidshverdagen?
- c) I hvilken grad har virksomhetene etablert en systematisk, økonomisk internkontroll?

2) Hvilke rutiner har kommunen for tildeling av hjemmebaserte og institusjonsbaserte tjenester?

- a) Hvem er involvert i å tildele tjenester og hvilke prosedyrer er etablert tilknyttet tildelingen?
- b) I hvilken grad blir effektiv ressursutnyttelse tatt hensyn til ved tildeling?
- c) Hvordan sikrer kommunen at tildeling av tjenester er basert på og tilpasset brukerne sine egne behov og ressurser, samtidig som at tjenestetildelingen understøtter BEON- prinsippet?

3) Hvordan planlegger kommunen dimensjonering av pleie- og omsorgstjenestene for fremtiden?

- a) Systematikk i analyse og planlegging
- b) Utnytting av velferdsteknologi
- c) Analyse og planlegging opp imot befolkningsendring og sykdomsutvikling

Eventuelle forbedringsområder vil bli identifisert og analysert mht. konsekvens og årsak.

2.3 Revisjonskriterier

Til problemstillingene oppstilles det revisjonskriterier. Revisjonskriterier er de krav og normer som tilstand og/eller praksis i kommunen måles mot. Revisjonskriterier må være aktuelle, relevante og gyldige for kommunen. Sentrale kilder til å utlede revisjonskriterier vil være:

- Kommunelovens § 23 om administrasjonssjefens internkontroll, samt god praksis for internkontroll hvor vi bygger på KS sin veileder, "Rådmannens internkontroll, 2013".
- Kommuneloven med forskrifter
- BEON-prinsippet
- DFØ's veiledning for risikostyring

3. Tilnærming, team og honorar

3.1 Metode

For å svare på problemstillingene vil vi samle inn data ved bruk av følgende teknikker:

- ✓ Dokumentinnsamling og analyse
- ✓ KOSTRA-analyse
- ✓ Intervjuer

Det vil bli samlet inn dokumentasjon fra kommunen som vil bli gjennomgått og analysert opp mot revisjonskriteriene

Det vil i tillegg bli gjennomført intervjuer med et utvalg av ansatte innenfor pleie- og omsorgstjenestene i kommunen, i tillegg til eventuelle andre personer som har tilknytning til området. Valg av personer for intervju vil bli avtalt nærmere med kommunen. Før gjennomføring av intervju vil det bli utarbeidet intervjuguider. Fra hvert intervju vil det bli skrevet referat som blir sendt til respondentene for verifisering.

Data fra respondentene vil bli sammenstilt med analysert dokumentasjon og dette vil sammen bli vurdert opp imot revisjonskriteriene.

3.2 Aktivitets- og framdriftsplan

Figuren under viser forslag til aktivitets- og framdriftsplan:

Faser + aktiviteter	Ansvar	Timer	November					Desember				Januar					Februar				Mars		
			44	45	46	47	48	49	50	51	52	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1 Forberede																							
1.1 Forundersøkelse	KPMG																						
1.2 Etablere prosjektplan	KPMG																						
1.3 Godkjenning prosjektplan KU	KPMG																						
2 Starte opp																							
2.1 Sende oppstartsbrev	KPMG																						
2.2 Oppstartsmøte	KPMG																						
2.3 Dokumentliste	KPMG																						
2.4 Intervjuplan	KPMG																						
3 Gjennomføre																							
3.1 Dokumentanalyse og testing	KPMG																						
3.2 Intervjuguide	KPMG																						
3.4 Intervjuer	KPMG																						
3.5 Analyse	KPMG																						
3.6 Kvalitetssikring	KPMG																						
3.7 Rapportutkast	KPMG																						
4 Rapport																							
4.1 Ferdigstille rapportutkast	KPMG																						
4.2 Høring rapportutkast (1-2 u.)	KPMG																						
4.3 Oversending av rapport	KPMG																						
4.4 Presentasjon KU	KPMG																						
250																							

Aktivitets- og framdriftsplanen viser at arbeidet med forvaltningsrevisjonen kan starte opp i månedsskifte november-desember, etter at prosjektplanen er vedtatt i kontrollutvalget. I tidsrommet desember - januar vil vi samle inn og analysere data. Rapportskriving og høring av rapporten vil skje i februar, med levering av endelig rapport til kontroll- og kvalitetsutvalgets sekretariat i forkant av kontroll- og kvalitetsutvalgets møte i mars 2018.

3.3 Prosjektteam

KPMG sitt team i forvaltningsrevisjonen består av følgende:

Prosjektleder er senior associate Lena Davik Fjørtoft

Prosjektdeltakere er:

- Manager Kaia Grahm-Haga
- Senior associate Bjørg Rabbe Sandven
- Associate Håkon Lindberg

Ole W. Fundingsrud vil være oppdragsansvarlig.

3.4 Honorar

I henhold til avtale.

Kontakt oss

Ole Willy Fundingsrud

Direktør

T +47 40 63 96 92

E ole.willy.fundingsrud@kpmg.no

Lena Davik Fjørtoft

Senior Associate

T +47 40 63 92 64

E lena.fjortoft@kpmg.no

kpmg.no

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontroll- og kvalitetsutvalget	29.11.17	49/17
Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

TILBUD – VALG AV PROSJEKTPLAN – SELSKAPSKONTROLL – KARMSUND HAVN IKS

Vedlegg:

Tilbud – fra KPMG AS, datert november 2017 (pris Unntatt Off. OFL § 23.3)

Tilbud – fra Deloitte AS, datert november 2017 (vedlegg Unntatt Off. OFL § 23.3)

Bakgrunn

Kontroll- og kvalitetsutvalget vedtok i møtet 20.09.17, sak 38/17 at de ønsket lagt fram en sak om bestilling av selskapskontroll i Karmsund Havn IKS. Videre ønsket utvalget at sekretariatet forberedte sak hvor de andre fem eierkommunene ble invitert til å dele kostnadene for et felles prosjekt. Prosjektet er gitt førsteprioritet i plan for selskapskontroll, som ble vedtatt av Karmøy kommunestyre i møtet 19.09.16, sak 67/16 og i de fire andre kommunestyrene på Haugalandet.

I overordnet analyse ble Karmsund Havn IKS vurdert å ha høyest risiko av selskapene Karmøy kommune eier. Det ble påpekt at Karmøy kommune (sammen med Haugesund) er største eier, at det er knyttet store verdier til selskapet, og at selskapet har høye låneforpliktelser. I tillegg foreligger potensiell negativ miljøpåvirkning som kan medføre brudd på forurensningsloven.

Eiere i Karmsund Havn IKS er delt mellom seks kommuner:

Karmøy kommune (38,46 %) – revisoravtale m/KPMG
Haugesund kommune (38,46 %) – revisoravtale m/KPMG
Tysvær kommune (7,69 %) - revisoravtale m/KPMG
Bømlo kommune (7,69 %) – revisoravtale m/Deloitte
Sveio kommune (3,85 %) – revisoravtale m/Deloitte
Bokn kommune (3,85 %) – revisoravtale m/Deloitte

Som et interkommunalt selskap har Karmsund Havn et representantskap, kalt havnerådet, som består av seks medlemmer med varamedlemmer oppnevnt av hver av de seks eierkommunene. Selskapets styre, kalt havnestyret, består av fem medlemmer og tre varamedlemmer.

Karmsund Havn IKS har pr i dag to datterselskaper: Garpeskjær Eiendom AS (50 %) og Garpeskjær Eiendom IS (50 %).

Selskapet har 21 medarbeidere, hvorav to er vikarer i Karmsund Havnevakt. Selskapet er inndelt i tre avdelinger: Økonomi- og administrasjonsavdeling, Maritim avdeling og Teknisk avdeling. I tillegg er det to stillinger i havnedirektørens stab.

Kjernevirksomheten defineres som drift av havneområdet, og har en klar synergi med kommunenes virksomhet og politiske mål, som bidrar til å gjøre regionen til et attraktivt sted for næringsliv, bosetting og turisme.

I løpet av få år har Karmsund Havn IKS gjennomgått en betydelig endring. Selskapet er blitt en større og mer synlig tilrettelegger av sjøbasert infrastruktur, i kombinasjon med forvaltning og kontroll av sjøtrafikken i eget havneområde. Styrets mål er at selskapet tilbyr et konkurransedyktig alternativ til transportnæringen og arbeider aktivt for å styrke tilbud og service innen kjerneområdene: Nasjonal og internasjonal gods-, container- og ro-ro-trafikk, offshore og fiskeri.

Eierkommunene har utarbeidet en eierstrategi for Karmsund Havn høsten 2016, og avholder eiermøter hvert halvår, senest 23.11.17 med omvisning på Husøy.

Tilbudene

Sekretariatet ba i brev av 10.10.17 om tilbud på prosjektplan fra både KPMG og Deloitte. Etter revisjonsavtalen/konkurransegrunnlaget er det tatt inn at utvalget har rett til å kjøpe inn forvaltningsrevisjon og selskapskontroll fra andre enn leverandøren.

Frist for levering av tilbud ble først satt til 17.10.17, men denne ble forlenget til 21.11.17 for å sikre at selskapene fikk levert en gjennomarbeidet prosjektplan. Innen fristen har både KPMG og Deloitte levert sine tilbud/ forslag til prosjektplan.

Prosjektplanene følger som vedlegg 1 og 2. Det er i forkant ikke satt kriterier for valg av tilbud, men i brevet ble tatt inn at det var ønsket forslag til prosjektmandat, slik at utvalget kan ta stilling til om hvilket selskap som har *den beste tilnærmingen* til oppdraget.

Tilbud fra KPMG AS

KPMG foreslår at formålet med selskapskontrollen er å undersøke *i hvilken grad kommunens eierinteresse i selskapet Karmsund Havn blir ivaretatt, og om selskapet har etablert system og rutiner for å sikre at selskapet har en forsvarlig drift og etterlever sentrale regelverk.*

Karmsund Havn har betydelig bredde i sin havneportefølje og en rekke virksomhetsområder som omfatter ulike oppgaver. Med bakgrunn i Karmsund Havns komplekse virksomhet foreslår KPMG at selskapskontrollen gjennomføres som en utvidet selskapskontroll som består av en obligatorisk eierskapskontroll, samt forvaltningsrevisjon som vurderer drift og styring av Karmsund Havn. Ved en slik tilnærming vil kontrollutvalget da gjennomføre obligatorisk eierskapskontroll i samsvar med kommuneloven, og gjennomføre kontroll av at selskapet har en forsvarlig drift.

KPMG har også skissert forslag til hovedproblemstillinger, metodikk og fremgangsmåte dersom kontrollutvalget ønsker **kun** en obligatorisk eierskapskontroll.

I tilbudet tilbys følgende alternativer:

1. Obligatorisk eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon som vurderer drift og styring av Karmsund Havn.
2. Obligatorisk eierskapskontroll

Dersom KPMG velges som revisor for oppdraget, kan utvalget endre på problemstillinger, dersom ønskelig, men må da avklare med revisor om endringer kan gjøres innenfor budsjett-rammen for valgt alternativ.

Alternativ 1: Obligatorisk eierskapskontroll samt forvaltningsrevisjon

Obligatorisk eierskapskontroll

1. I hvilken grad følger kommunen(e) opp sine eierinteresser i Karmsund Havn IKS, i samsvar med
 - a. eierkommunenenes **eierstrategi** for selskapet?
 - b. krav og normer til godt eierskap?
2. Hva er årsaker til eventuell manglende etterlevelse hos kommunen(e)?

Frivillig forvaltningsrevisjon

3. I hvilken grad har Karmsund Havn IKS etablert system og rutiner som bidrar til å sikre en **økonomisk forsvarlig drift** av selskapet?
 - a. Har selskapet etablert rutiner for å utarbeide og følge opp budsjetter?
 - b. Gjennomfører selskapet risikovurderinger i forbindelse med større investeringer?
 - c. Har selskapet etablert rutiner for å utarbeide og følge opp budsjett i større prosjekter?
 - d. Har selskapene hatt en økonomisk utvikling i samsvar med uttrykte forventninger fra eierne?
4. I hvilken grad har selskapet etablert et **system og rutiner** for å bidra til å sikre at selskapet etterlever alle lover og regelverk som gjelder for selskapet?
5. I hvilken grad har selskapet etablert retningslinjer/rutiner for å **anskaffelser** og kontraktsoppfølging?
6. I hvilken grad har selskapet etablert en prosjekthåndbok eller tilsvarende som regulerer selskapets styring av **investeringsprosjekter**?
7. I hvilken grad har selskapet system og rutiner som bidrar til å ivareta systematisk **helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid** i samsvar med krav i internkontrollforskriften?
8. I hvilken grad har selskapet system og rutiner som bidrar til å sikre **miljøvern**?
9. I hvilken grad har selskapet gjennomført ROS-analyse og utarbeidet **beredskapsplan** i samsvar med beredskapsforskriften?

For dette har KPMG estimert at de vil bruke **180 timer** på oppdraget, fordelt på hovedaktivitetene forberedelser, oppstart, gjennomføring og rapportering. I estimert fremdriftsplan og timeantall har vi tatt hensyn til at flere kommuner vil delta.

Alternativ 2: Obligatorisk eierskapskontroll

Dersom det er ønskelig at selskapskontrollen gjennomføres som en ren obligatorisk eierskapskontroll så vil det være et langt mindre omfattende prosjekt. Totalt estimert ressursbruk er estimert til **70 timer**. I estimert fremdriftsplan og timeantall vil KPMG ta hensyn til at flere kommuner vil delta. Prosjektet skal starte opp i januar 2018. Med tilgang på data og personell i januar, vil datainnsamling – og analyse bli gjennomført i januar

I prosjektplanens kapittel 3 har KPMG presentert sin metodikk, framdriftsplaner, honorar og prosjekt-teamet med deres CV-er, med utdanning, arbeidserfaring og tidligere prosjekterfaring.

Prisene for oppdraget er unntatt offentlighet med henvisning til offentleglova § 23.3, der det er unntak for innsyn for tilbud etter regelverket om offentlige innkjøp, **fram til valg av leverandør** er gjort (utsatt innsynsrett).

Tilbud fra Deloitte AS

Deloitte har tatt utgangspunkt i innspill og føringer fra sekretariatet til kontrollutvalget i Karmøy kommune (i protokoll fra kontrollutvalgsmøte) og orientering fra selskapet i kontrollutvalgsmøte 25.10.16, og har på bakgrunn av disse utarbeidet følgende forslag til formål og problemstillinger:

Formålet med selskapskontrollen vil være å undersøke og vurdere hvordan selskapet etterlever sentrale føringer fra eierne og krav i regelverket som gjelder for selskapet. Videre vil vi se nærmere på om selskapet har etablert god internkontroll, samt system og rutiner for en forsvarlig økonomisk drift.

Med bakgrunn i formålet er det utarbeidet følgende problemstillinger:

1. I hvilken grad følger selskapet opp vedtatte **føringer fra eierne**?
 - a) I hvilken grad har selskapet en drift i samsvar med vedtatt **eierstrategi**?
 - b) I hvilken grad har selskapet en drift i samsvar med vedtatt **selskapsavtale**?
 - c) I hvilken grad er det etablert hensiktsmessige system for **samhandling og rapportering** mellom selskapet og eierne om vesentlige saker?
2. I hvilken grad er organisering og drift i selskapet i samsvar med krav i **IKS-loven**?
3. Har selskapet etablert et tilfredsstillende system for **internkontroll** med vekt på **etikk, arbeidsmiljø og miljøvern** som omfatter:
 - a) Kontrollmiljø (etikk, organisering, ledelse, ansvarsdeling, samhandling)
 - b) Risikovurderinger (mål, risikovurderinger og risikoreducerende tiltak)
 - c) Kontrollaktiviteter (system og rutiner for kritiske prosesser, samt avvikssystem)
 - d) Kommunikasjon og informasjon i virksomheten
 - e) Ledelsens oppfølging av driften i selskapet

4. I hvilken grad behandler selskapet søknader om tillatelser i samsvar med krav til **saksbehandling i havne- og farvannsloven og forvaltningsloven?**
5. I hvilken grad har selskapet etablert system og rutiner som sikrer at regelverk om **offentlige anskaffelser** etterleves?
6. I hvilken grad har selskapet etablert system og rutiner som sikrer at regelverk om **offentlighet** etterleves?
7. I hvilken grad har selskapet en **forsvarlig økonomisk drift?**
 - a) I hvilken grad er det etablert system og rutiner som sikrer at prinsippet om **selvkost** blir etterlevd for aktuelle områder?
 - b) I hvilken grad har selskapet etablert gode system og rutiner for å planlegge og gjennomføre **investeringer** (herunder risikovurderinger og rutiner for prosjektgjennomføring), for å sikre en forsvarlig utvikling av lånegjelden?

Det vises til nærmere informasjon om revisjonskriteriene i tilbudets kapittel 2. De metoder som vil bli benyttet, som dokumentanalyse, intervju og stikkprøvegjennomgang er omtalt i tilbudets kapittel 3.

I følge kapittel 4 om team, tid og ressursbruk legger Deloitte opp til å gjennomføre prosjektet innenfor en tidsramme på **385 timer**. Antall timer er beregnet til problemstillinger som er presentert. Dersom utvalget ønsker å justere omfanget kan de gjerne ha en dialog om dette.

Timetallet inkluderer ikke forberedelse og presentasjon av rapport i kommunestyret, bare til utvalget. En slik presentasjon vil bli fakturert pr forbruk og utvalget kan ta stilling til det ved behandling av rapporten. Presentasjon for andre kontrollutvalg vil også slik deltakelse komme i tillegg, med 4-8 timer pr time. Det samme gjelder for eventuell deltakelse og presentasjon i kommunestyret.

I kapittel 5 er det gitt en presentasjon av det tilbudte teamet med CV og erfaring fra selskapskontroll og kommunal forvaltningsrevisjon. Deloitte har arbeidet med kommunal revisjon siden 2004 og har dermed opparbeidet seg lang og bred erfaring blant sine medarbeidere.

Deloitte viser i kapittel 6 til erfaring og kompetanse innen et bredt spekter av områder og for en rekke kommuner og fylkeskommuner som er relevante for gjennomføring av selskapskontroll av Karmsund Havn. Selskapet viser spesielt til relevant erfaring går på selskapskontroller av større logistikk-knutepunkt som lufthavn, infrastruktur som broforbindelser og lett jernbane, samt samfunnskritiske selskaper som brannvesen og kraftselskap. Deloitte har også lang erfaring med selskapskontroller av store interkommunale selskap med mange kommunale eiere.

Budsjett

Budsjettet ramme for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll er ca. 700 timer pr år ut i fra det kommunestyret trolig vil bevilge i møtet 11.12.17 for budsjett for 2018 og etter prisjustering i henhold til avtale. Det legges i dette møtet også opp til en bestilling av forvaltningsrevisjonsprosjekt innen pleie- og omsorgstjenestene med 250 timer i 2018.

Det bør tas inn i vedtaket at Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg forutsetter at også Haugesund kommune (med samme eierandel som Karmøy) stiller seg bak prosjektet. Samlet utgjør de nesten 77 % av eierandelene. Dersom alle eierne deltar i prosjektet vil Karmøy sin andel utgjøre 38,4 % av totale kostnader. Eksakt pris vil først være klart når leverandør er bestemt, og om alle eierkommunene deltar. Sekretariatet for Bømlo er varslet muntlig, men invitasjon vil bli sendt når prosjektplan er valgt.

Oppstart beregnes til nyåret med overlevering av rapport i juni. Rapport vil da bli lagt fram for kontrollutvalgene til behandling til første i møte i august/september, og det legges opp til behandling i kommunestyret i høsten 2018.

Kontrollutvalget må ved bestilling ta stilling til om de foreslåtte problemstillingene dekker det utvalget ønsker å oppnå med prosjektet.

En forutsetning for gjennomføring av prosjektet bør som nevnt være at de andre eierkommunene også fatter vedtak om å delta.

Bokn kontrollutvalg ble i møtet 18.10.17, sak 15/17 varslet om at Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg har tatt initiativ til en samordnet selskapskontroll av Karmsund Havn IKS. Utvalget var enig i at en kommende sak til utvalget kan bli gjort med skriftlig saksbehandling.

Sveio kontrollutvalg har i møtet 07.11.17, sak 16/17 enstemmig fattet følgende vedtak:

Sveio kontrollutval er positiv til ein invitasjon til felles selskapskontroll om Karmsund Havn IKS. Sveio kontrollutval gjer utvalsleiar fullmakt til å godkjenne den prosjektplan som Karmøy kontroll- og kvalitetsutval vel.

Tysvær kontrollutvalg har i møtet 14.11.17, sak 28/17 enstemmig fattet følgende vedtak:

Tysvær kontrollutval er positiv til ein invitasjon til å delta i felles selskapskontroll med forvaltningsrevisjon i Karmsund Havn IKS i samarbeid med dei andre eigarkommunane og i tråd med utkast til prosjektmandat som vil bli lagt fram.

Tysvær kontrollutval gjer utvalsleiar fullmakt til å godkjenne utkast til prosjektmandat som Karmøy kontroll- og kvalitetsutval vel.

Haugesund kontrollutvalg vil til møtet 28.11.17, under referatsak 34/17, pkt 47 få lagt fram dette saksframlegget til orientering. Tilbudene fra KPMG og Deloitte vil følge som ikke mangfoldiggjort vedlegg.

Sekretariatet vil oppfordre utvalget til å gjøre et positivt vedtak om tilslutning til prosjektet i møtet, og å gi utvalgsleder fullmakt til å godkjenne aktuelt prosjektmandat eller vedta å sende saken ut med skriftlig saksbehandling.

Dersom utvalget velger å utsette, vil invitasjonen og valgt prosjektplan bli lagt fram for utvalget som egen sak i neste møte. Dato for dette møtet er i følge møteplan 30. januar 2018, og evt. oppstart vil da bli forskjøvet eller forkastet.

Sekretariatets vurdering

Tilbudene varierer i kompleksitet og dermed også i omfang, selv om de begge har en hel del felles problemstillinger.

Bare en ren eierskapskontroll, slik KPMG har som et alternativ, synes sekretariatet vil å ha lite for seg. Dette ble da også påpekt i møtet 20.09.17, da kommunene har gjort mye innen dette feltet de siste årene, med bla. egne eiermøter. Sist gang Karmøy inviterte til felles selskapskontroll var i Haugaland Kraft AS i 2014. Den var på 380 timer, og alle sju kommunene var med og delte kostnadene. Av andre selskaper som tidligere har hatt selskapskontroll er Haugaland Interkommunalt Miljøverk (HIM) IKS og Interkommunalt Arkiv (IKA) Rogaland IKS.

Sekretariatet velger ikke å innstille i saken, men la utvalget drøfte i møtet hvilket tilbud/selskap de mener har den beste tilnærmingen.

SEKRETARIATETS FORSLAG TIL VEDTAK:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg bestiller selskapskontroll med forvaltningsrevisjon i Karmsund Havn IKS i samarbeid med øvrige eierkommuner og tråd med det utkastet til prosjektplan som foreligger fra xxxxxx AS (med eventuelle endringer som kommer fram i møtet).

Rammen settes til xxx timer. Kostnadsfordeling mellom eierkommunene blir etter eierandel.

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg inviterer kontrollutvalget i Haugesund, Tysvær, Bømlo, Sveio og Bokn til å delta i felles selskapskontroll med forvaltningsrevisjon i Karmsund Havn IKS i tråd med det utkast til prosjektplan som er valgt.

Bestillingen blir bare iverksatt under forutsetning av at Haugesund kontrollutvalg slutter seg til fellesprosjektet.

Aksdal, 21.11.17

Toril Hallsjø
Daglig leder/utvalgssekretær

Tilbud

Selskapskontroll av Karmsund Havn IKS
Karmøy kommune

November 2017

www.kpmg.no

VEDLEGG 1
SAK 49/17

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 2
Journalført:
Arkivkode:

Timefordeling og
priser Uthatt off
OFL § 23.3
FVL § 13/Kon § 15
s. 11. og 12

Innhold

1. Oppdragsforståelse	3
1.1 Bakgrunn	3
1.2 Kort om selskapskontroll	3
1.3 Bakgrunnsforståelse Karmsund Havn IKS	5
2. Forslag til formål og problemstillinger	7
2.1 Forslag til formål og avgrensning	7
2.2 Forslag til hovedproblemstillinger	7
3. Metodikk, fremdriftsplan og honorar	10
3.1 Metode og aktivitets- og fremdriftsplan	10
3.2 Prosjektteam	12
3.3 Honorar	12
Vedlegg 1. CV-er for tilbudt team	13

1. Oppdragsforståelse

1.1 Bakgrunn

Kommuneloven § 77 nr. 5 pålegger kontrollutvalget å se til at det blir gjennomført selskapskontroll med ett eller flere av selskapene som kommunen eier i løpet av valgperioden. I Karmøy kommunes plan for selskapskontroll for perioden 2016-2020 står selskapskontroll av Karmsund Havn IKS som en prioritet.

Kontrollutvalget i Karmøy kommune har ved brev datert 10.10.17 bedt KPMG og Deloitte om tilbud på oppdrag og forslag til prosjektmandat/-plan for en selskapskontroll av Karmsund Havn IKS, slik at utvalget i sitt møte 29.11.17 kan ta stilling om hvilket selskap de ønsker skal utføre oppdraget og hvem som har den beste tilnærmingen, for så å vedta en bestilling.

Invitasjon til deltakelse og forslag til prosjektplan vil i etterkant bli forelagt de andre eierkommunene (Haugesund, Tysvær, Bømlo, Bokn og Utsira) senere i høst eller på nyåret. Arbeidet vil starte opp på nyåret 2018.

Det er ikke gitt føringer fra kontrollutvalget om tematikk og områder for kontroll, utover bestillingen av tilbud på oppdrag og forslag til prosjektmandat/-plan for selskapskontroll av Karmsund Havn IKS. Vår forståelse er derav at det er ønskelig at KPMG i vårt tilbud gir forslag både til form på selskapskontrollen og til tematikk for kontroll.

1.2 Kort om selskapskontroll

Formålet med selskapskontroll er å ivareta kommunens kontroll med virksomheter som er organisert i fristilte selskaper.

Lovgrunnlaget¹ for selskapskontroll er et viktig rammeverk for kommunenes kontroll av det interkommunale selskapet Karmøy Havn IKS.

Kommuneloven § 80 innebærer at kontrollutvalg og revisor kan kreve opplysninger som er nødvendig for gjennomføring av selskapskontroll i interkommunale selskaper og aksjeselskaper. Opplysning kan kreves fra daglig leder i selskapet, styret og selskapets revisor. Kontrollutvalg og revisor kan om nødvendig foreta egne undersøkelser i selskapet som ledd i selskapskontrollen. Retten til opplysninger og til å foreta undersøkelser er en viktig forutsetning for gjennomføring av selskapskontroll og legger til rette for kontroll og innsyn i kommunens selskaper for kommunens egne kontrollorgan – kontrollutvalget og revisor.²

Forskrift om kontrollutvalg regulerer nærmere innholdet i selskapskontroller. Her fremgår blant annet at innholdet i selskapskontrollen kan deles inn i 1) obligatorisk eierskapskontroll og 2) frivillig forvaltningsrevisjon, som illustrert i figuren under:

Selskapskontroll	
Obligatorisk eierskapskontroll	Valgfri forvaltningsrevisjon
Kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskap.	Systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkning ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger

KPMG har gjennomført selskapskontroller som forvaltningsrevisjon, samt selskapskontroller i form av obligatorisk eierskapskontroll.

¹ Krav til selskapskontroll er lovhjemlet i kommuneloven og innhold i selskapskontroll er utdypet i forskrift om revisjon og forskrift om kontrollutvalg.

² Ot.prp.70 (2002-2003).

Obligatorisk eierskapskontroll

Formålet med obligatorisk eierskapskontroll er å undersøke om kommunens eierinteresse i selskapet blir ivarettatt, i samsvar med kommunens vedtak og forutsetninger for eierskapet. Eierskapskontroll vil blant annet kunne omfatte:

- ✓ Kontroll av at kommunen har tilstrekkelig oversikt og kontroll med eierskapet
- ✓ Kontroll av at eierskapet er forsvarlig i forhold til formålet og type virksomhet
- ✓ Kontroll av at eierrepresentanter har tilstrekkelig kompetanse
- ✓ Kontroll av at selskapene kommunen har eierinteresser i følger aktuelle selskapslover og annen relevant lovgivning
- ✓ Kontroll av at den som forvalter kommunens eierinteresser opptrer i samsvar med kommunens vedtak og forutsetninger

Kontrollutvalget skal se til at det gjennomføres obligatorisk eierskapskontroll med forvaltningen av eierinteressene i de selskapene som er omfattet av slik kontroll. Dette omfatter kontroll med om den som utøver kommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

Dersom kommunen har oppnevnt medlemmer til styret i virksomheten, kan det være aktuelt å vurdere hvilken rolle disse utøver, blant annet i hvilken grad de sikrer at virksomheten drives innenfor kommunestyrets vedtak og forutsetninger. Når det gjelder vurderinger vedrørende eierperspektivet, vil fokus blant annet være om virksomheten drives økonomisk forsvarlig og at virksomheten forvalter sine eiendeler og kapital på en sunn og effektiv måte.

For gjennomføring av obligatorisk eierskapskontroll er det typisk sentralt å gjennomgå følgende dokumenter fra selskapene: Årsregnskapet, årsmelding, revisjonsmelding, nummererte brev fra revisor, møteinnkallinger - og protokoller fra generalforsamling/representantskap og styremøte.

Frivillig forvaltningsrevisjon

Selskapskontrollen kan også omfatte forvaltningsrevisjon, jf. forskrift om revisjon kap. 3. Forvaltningsrevisjon er frivillig og ikke en del av den obligatoriske selskapskontrollen (eierskapskontrollen).

Formålet med frivillig forvaltningsrevisjon i selskap er å undersøke andre sider ved selskapets drift/virksomhet enn forvaltningen av eierinteressene til kommunen.

Forvaltningsrevisjon blir utført gjennom systematiske undersøkelser av økonomi, produktivitet, måloppnåing og virkninger av tiltak. Forvaltningsrevisjon skal gi relevant informasjon til kommunestyret om selskapet, som ledd i kommunestyrets kontroll, herunder gi kommunestyret et bedre grunnlag for å treffe vedtak, eventuelt endre tidligere vedtak.

Rapporterling

Kontrollutvalget plikter å rapportere til kommunestyret i forhold til planen for selskapskontroll; om hvilke kontroller som er gjennomført og resultatet av disse. I merknad til forskrift om kontrollutvalg § 15 anbefales det at man rapporterer til kommunestyret etter hver selskapskontroll.

Kontrollutvalget fastsetter selv hvordan utvalget vil rapportere utført selskapskontroll til kommunestyret, og hvilket innhold rapporteringen skal ha.

Selskap som er omfattet av selskapskontroll skal gis anledning til å gi kommentarer til de forhold som blir beskrevet i rapporten. Dette bidrar til opplysning av datagrunnlaget som selskapskontrollen bygger på og bidrar til å sikre forsvarlig saksbehandling. Eventuelle kommentarer skal gå fram av rapporten.

1.3 Bakgrunnsforståelse Karmsund Havn IKS

1.3.1 Selskapsinformasjon

Karmsund Havn IKS ble stiftet i 1992. Karmøy kommune er største eier med andelen 38,46 %, delt med Haugesund kommune med tilsvarende eierandel. Andre eierkommuner er Tysvær, Bømlo, Bokn og Sveio.

Formålet til selskapet er:

Effektiv og sikker forvaltning av havnevirksomhet på vegne av de kommuner som er deltakere, jf. selskapsavtalens § 4, og ivareta disse kommuners oppgaver, rettigheter og forpliktelser i samsvar med den til enhver tid gjeldene havne- og farvannslovgivning. Selskapet skal arbeide for framtidsrettet og konkurransedyktig utvikling av sjøtransportsystemet for personer og gods, tilrettelegge for sjøbasert næringsutvikling, herunder naturlig tilhørende eiendomsutvikling, og tilrettelegge for synergier med landbasert næringsutvikling.

Selskapet har 21 medarbeidere, hvorav to er vikarer i Karmsund Havnevakt. Selskapet er inndelt i tre avdelinger:

- ✓ Økonomi- og administrasjonsavdeling
- ✓ Maritim avdeling
- ✓ Teknisk avdeling

I tillegg kommer det to stillinger i havnedirektørens stab.

1.3.2 Tjenester og sentrale havner

Fra kommunenes eierskapsstrategi for Karmsunds Havn IKS fremgår at selskapet har betydelig bredde i havneporteføljen med spesialiserte tjenester til ulike sjøbaserte næringer og skipstyper.

Virksomhetsområdene er 1) Gods- stykkgoods- og bulktransport, 2) Nasjonal fiskerihavn (Husøy), 3) Offshore og subsea, 4) Hurtigbåter og ferjer, 5) Cruiseturisme, 6) Sjøbasert eiendomsutvikling, 7) Opplagstjenester, 8) Småbåttrafikk, 9) Offentlig forvaltning av sjøområdet, 10) Nærmiljø og samsfunnsansvar.

Det framgår at eneste mangel er en god forsyningsbase for offshorenæringen.

Karmsund havn disponerer og drifter 57 større og mindre havneeiendommer. Karmsund havn prosjekterer og bygger i tett samarbeid med kundene.

Spesielt gjelder dette de mest sentrale havnene, som er:

- ✓ Killingøy – en av de viktigste subsea-offshorebasene på Vestlandet
- ✓ Karmsund trafikk og fiskerihavn – en av de største trafikkhavnene i Vest-Norge. Havnen er også en nasjonal fiskerihavn, som gir en helt unik kombinasjon i nasjonal sammenheng.
- ✓ Garpeskjær – regionens cruisehavn. Havnen har også vært en svært viktig funksjon som ventehavn/opplagshavn i vintersesongen. Havnen brukes også i stor skala av Aibel, herunder kai for boliglektorer ved større prosjekter. All bygningsmasse er utleid og havnen har strategisk stor betydning for Karmsund Havn. I tillegg er den anløpssted for Utsiraferjen.
- ✓ Kopervik havn – som har en viktig funksjon som servicehavn, med mange leietakere som har behov for å ligge i et havnavsnitt. Kopervik havn har også en svært viktig funksjon som ventekai og kai for manskapskifte m.m. Kopervik havn har også pakkhus som leies ut til lokale fiskere, som bruker dette til redskapslager, reservedeler m.m.

1.3.3 Identifisert risiko forbundet med eierskap i Karmsund Havn IKS

I Karmøy kommune sitt arbeid med overordnet analyse 2016-2020 ble det påpekt i arbeidsmøte i kommunen at det er knyttet store verdier til Karmsund Havn IKS, som hadde en driftsinntekt på om lag 64 mill. kr. i 2014. (Selskapet hadde i 2016 en driftsinntekt på om lag 79 mill.kr.). I tillegg til økonomisk risiko

(høye låneforpliktelser) anses selskapet vesentlig med tanke på kommunens mål og ønsker om samfunnsutvikling. Det ble også påpekt at det anses som et selskap med et dedikert formål, en trygg drift, og en god økonomi og posisjon. Selskapet har målsettinger om vekst og utvikling av havneområder. En risiko forbundet med dette kan potensielt være negativ miljøpåvirkning (brudd på forurensningsloven ved arbeid i sjø).

Eierkommunene har siden utarbeidet en eierstrategi for Karmsund Havn IKS, høsten 2016.

Fra eierstrategien fremgår det blant annet at de offentlige trafikkhavnene skal tilrettelegge for effektiv og konkurransedyktig sjøtransport av personer og gods, samt trygg ferdsel innen eget havneområde. Dette brede samfunnsmandatet ivaretas gjennom egenfinansiering, fortrinnsvis ved tilrettelegging av havnearealer. Veksten i sjøbaserte næringer krever betydelige investeringer. Utbygging av infrastruktur blir stadig mer kostbar, samtidig som brukerne ønsker størst mulig fleksibilitet. Både næringslivet og kommunene forventer at Karmsund Havn IKS er en aktiv samarbeidspartner innen nærings- og samfunnsutvikling.

Kjernevirksomheten defineres som drift av havneområdet, og har en klar synergi med kommunenes virksomhet og politiske målsetninger, som bidrar til å gjøre regionen til et attraktivt sted for næringsliv, bosetting og turisme.

I løpet av få år har Karmsund Havn IKS gjennomgått en betydelig endring. Selskapet har blitt en større og mer synlig tilrettelegger av sjøbasert infrastruktur, i kombinasjon med forvaltning og kontroll av sjøtrafikken i eget havneområde. Styrets mål er at selskapet tilbyr et konkurransedyktig alternativ til transportnæringen og arbeider aktivt for å styrke tilbud og service innen kjerneområdene: Nasjonal og internasjonal gods-, container- og ro-ro-trafikk, offshore og fiskeri.

Fra et eierperspektiv, kan det generelt vurderes risiko for at selskapets virksomhet ikke blir utøvd i tråd med formålet til selskapet / på den måten virksomheten skal bli utført på. Vi vurderer at årsaker til slik risiko blant annet kan være at:

- ✓ Kommunens interesser og forventninger ikke er godt nok kommunisert til selskapet
- ✓ Selskapet har økonomiske utfordringer
 - Driften er ikke økonomisk forsvarlig drevet
 - Det er ikke sikret tilfredsstillende finansiering
- ✓ Byggeprosjekter i selskapet er ikke tilfredsstillende målrettet og styrt
- ✓ Tjenesteproduksjon har ikke tilstrekkelig kvalitet og er ikke tilfredsstillende styrt
- ✓ Det er ikke tilstrekkelig god virksomhetsstyring som fører til at selskapet når målene som er satt ved selskapet og eierskapet
- ✓ Selskapet etterlever ikke lover og regelverk som regulerer virksomheten
- ✓ Selskapet har ikke tilfredsstillende kontraktsoppfølging i forhold til kritiske leverandører
- ✓ Selskapet opererer med risiko for liv og helse
- ✓ Selskapet opererer med risiko for skade på ytre miljø

2. Forslag til formål og problemstillinger

2.1 Forslag til formål og avgrensning

Vi foreslår at formålet med selskapskontrollen er å undersøke i hvilken grad kommunens eierinteresse i selskapet Karmsund Havn blir ivaretatt, og om selskapet har etablert system og rutiner for å sikre at selskapet har en forsvarlig drift og etterlever sentrale regelverk.

Forvaltningsrevisjonen vil være forbedringsorientert, og gi anbefalinger dersom forvaltningsrevisjonen avdekker avvik eller mulige forbedringsområder.

Karmsund Havn har betydelig bredde i sin havneportefølje og en rekke virksomhetsområder som omfatter ulike oppgaver. Med bakgrunn i Karmsund Havns komplekse virksomhet foreslår KPMG at selskapskontrollen gjennomføres som en utvidet selskapskontroll som består av en obligatorisk eierskapskontroll samt forvaltningsrevisjon som vurderer drift og styring av Karmsund Havn. Ved en slik tilnærming vil kontrollutvalget gjennomføre obligatorisk eierskapskontroll i samsvar med kommuneloven, og gjennomføre kontroll av at selskapet har en forsvarlig drift.

Som det fremgår over anbefaler KPMG en tilnærming med obligatorisk eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon som vurderer drift og styring av Karmsund Havn. Videre i tilbudet skisseres hovedproblemstillinger, metodikk og fremgangsmåte for vår tilnærming. Vi skisserer også forslag til hovedproblemstillinger, metodikk og fremgangsmåte dersom kontrollutvalget ønsker at det kun gjennomføres en obligatorisk eierskapskontroll.

Videre i tilbudet tilbyr vi derav følgende alternativer:

1. Obligatorisk eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon som vurderer drift og styring av Karmsund Havn.
2. Obligatorisk eierskapskontroll.

2.2 Forslag til hovedproblemstillinger

Basert på vår foreløpige forhåndskunnskap, mener vi at følgende problemstillinger vil kunne være aktuelle å ta utgangspunkt i for en utvidet selskapskontroll, gjennomført som obligatorisk eierskapskontroll samt forvaltningsrevisjon av Karmsund Havn IKS.

Dersom KPMG velges som revisor for oppdraget, kan utvalget endre på problemstillinger, dersom ønskelig, men må da avklare med revisor om endringer kan gjøres innenfor budsjettammen for valgt alternativ.

Alternativ 1: Obligatorisk eierskapskontroll samt forvaltningsrevisjon som vurderer drift og styring av Karmsund Havn

Obligatorisk eierskapskontroll

1. I hvilken grad følger kommunen(e) opp sine eierinteresser i Karmsund Havn IKS, i samsvar med
 - a. eierkommunen(e)s eierstrategi for selskapet?
 - b. krav og normer til godt eierskap?
2. Hva er årsaker til eventuell manglende etterlevelse hos kommunen(e)?

Frivillig forvaltningsrevisjon

3. I hvilken grad har Karmsund Havn IKS etablert system og rutiner som bidrar til å sikre en økonomisk forsvarlig drift av selskapet?
 - a. Har selskapet etablert rutiner for å utarbeide og følge opp budsjetter?
 - b. Gjennomfører selskapet risikovurderinger i forbindelse med større investeringer?
 - c. Har selskapet etablert rutiner for å utarbeide og følge opp budsjett i større prosjekter?
 - d. Har selskapene hatt en økonomisk utvikling i samsvar med uttrykte forventninger fra eierne?
4. I hvilken grad har selskapet etablert et system og rutiner for å bidra til å sikre at selskapet etterlever alle lover og regelverk som gjelder for selskapet?
5. I hvilken grad har selskapet etablert retningslinjer/rutiner for å anskaffelser og kontraktsoppfølging?
6. I hvilken grad har selskapet etablert en prosjekthåndbok eller tilsvarende som regulerer selskapets styring av investeringsprosjekter?
7. I hvilken grad har selskapet system og rutiner som bidrar til å ivareta systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i samsvar med krav i internkontrollforskriften?
8. I hvilken grad har selskapet system og rutiner som bidrar til å sikre miljøvern?
9. I hvilken grad har selskapet gjennomført ROS-analyse og utarbeidet beredskapsplan i samsvar med beredskapsforskriften?

Sentrale kilder til å utlede revisjonskriterier være:

- Eierskapsstrategi for Karmsund Havn IKS
- Lov om interkommunale selskaper
- Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll, veileder fra KS³
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften)
- Beredskapsforskriften
- God praksis for internkontroll. Vi vil her bygge på det anerkjente COSO-rammeverket for internkontroll⁴
- ISO 14001 Miljøledelse

Dette vil innfri kravene til den obligatoriske eierskapskontrollen som kommunen må gjøre innenfor fireårsperioden 2016-2020, i tillegg til å gi eierskapskommunene informasjon om driften av Karmøy Havn.

³ Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll, KS, 2015.

⁴ COSO er en forkortelse for The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission, en arbeidsgruppe av fem organisasjoner (American Institute of Certified Public Accountants, American Accounting Association, The Institute of Internal Auditors, Institute of Management Accountants og Financial Executives Institute) som har engasjert seg i å strukturere hvordan organisasjoner kan etablere egnede effektive styrings- og kontrollstrukturer. I 1992 publiserte COSO rammeverket Intern kontroll – et integrert rammeverk. Rammeverket er oppdatert av 2013 og er i dag trolig fortsatt det mest internasjonalt aksepterte utgangspunktet for utvikling av intern styring og kontroll.

Alternativ 2: Obligatorisk eierskapskontroll

I den grad det er ønskelig at selskapskontrollen gjennomføres som en ren obligatorisk eierskapskontroll, foreslås det at selskapskontrollen svarer ut problemstilling 1 og 2:

Obligatorisk eierskapskontroll

1. I hvilken grad følger kommunen(e) opp sine eierinteresser i Karmsund Havn IKS, i samsvar med
 - a. eierkommunenenes eierstrategi for selskapet?
 - b. krav og normer til godt eierskap?
2. Hva er årsaker til eventuell manglende etterlevelse hos kommunen(e)?

For å svare ut dette vil sentrale kilder til å utlede revisjonskriterier være:

- Eierskapsstrategi for Karmsund Havn IKS
- Lov om interkommunale selskaper
- Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll, veileder fra KS⁵

KPMG anbefaler at en selskapskontroll av Karmsund Havn IKS gjøres etter alternativ 1 - utvidet form, med metodikk tilsvarende en forvaltningsrevisjon, da dette vil kunne gi kommunen/kommunene mer informasjon om selskapets drift/virksomhet enn en kontroll som kun fokuseres mot forvaltningen av eierinteressene til kommunen.

Metodikk og fremdriftsplan for de ulike alternativene presenteres i neste del av vårt tilbud.

⁵ Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll, KS, 2015.

3. Metodikk, fremdriftsplan og honorar

3.1 Metode og aktivitets- og fremdriftsplan

3.1.1 Alternativ 1: Obligatorisk eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon som vurderer drift og styring av Karmsund Havn

For å kunne besvare problemstillingene vil vi benytte dokumentanalyse og intervju. I første omgang vil vi samle inn relevant dokumentasjon fra kommunen og selskapet som er gjenstand for kontrollen. Vi vil innhente og gjennomgå dokumentasjon som kan gi informasjon om i hvilken grad eierskapsstrategien og krav til godt eierskap følges opp, og gi informasjon om driften av Karmsund Havn.

Videre vil i stor grad bruke samme rammeverk og arbeidsmetodikk som for en forvaltningsrevisjon, som tilpasses i sitt innhold i forhold til at både kommunen/rådmann og Karmsund Havn IKS her er å anse som den reviderte part. KPMG utfører forvaltningsrevisjon i samsvar med forskrift om kontrollutvalg, forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner og RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon. Sentralt i vår tilnærming er å sikre en systematisk gjennomføring av forvaltningsrevisjonsprosjektet basert på standarden for forvaltningsrevisjon, med utgangspunkt i prosjektets formål og problemstillinger.

Sentralt i planleggingsfasen er utarbeiding av relevante revisjonskriterier som oppstilles til valgte problemstillinger. Revisjonskriterier er de krav og normer som tilstand og/eller praksis måles mot. I gjennomføringsfasen vil det bli samlet inn dokumentasjon fra selskapet som vil bli gjennomgått og analysert opp mot revisjonskriteriene.

Det vil i tillegg bli gjennomført intervjuer med et utvalg av ledere og ansatte. Endelig valg av personer for intervjuer vil bli avtalt nærmere med kommunen og Karmsund Havn IKS. Før gjennomføring av intervju vil det bli utarbeidet intervjuguider. Informasjon som benyttes fra intervjuene i rapporten vil bli verifisert gjennom høring av et rapportutkast hos alle involverte parter.

Data fra respondentene vil bli sammenstilt med analysert dokumentasjon og dette vil sammen bli vurdert opp imot revisjonskriteriene. I tillegg til analyse av funn, analyserer vi årsaker og konsekvenser forbundet med eventuelle forbedringsområder, som et grunnlag for å gi eventuelle anbefalinger.

Selskap som omfattes av selskapskontroll vil gis anledning til å gi kommentarer til de forhold som blir beskrevet i rapporten. Dette bidrar til opplysning av datagrunnlaget som selskapskontrollen bygger på, og det bidrar til å sikre forsvarlig saksbehandling. Eventuelle kommentarer vil gå fram av rapporten. Rapportutkastet vil derav både bli sendt til høring til rådmann/rådmenn i kommunen/kommunene og til ledelsen i Karmsund Havn IKS. Høringene hos alle aktuelle parter vil bestå av to deler: 1) Verifisering av fakta, og 2) Anledning til å gi formell uttalelse til rapporten.

Det vil bli levert en samlet rapport. Rapporten vil være kvalitetssikret og etterprøvbart. Den vil redegjøre for mandat, undersøkelsen, funn og anbefalinger. Rapporten vil bli levert etter KPMGs standardmal for forvaltningsrevisjonsrapporter.

Figuren under viser forslag til aktivitets- og framdriftsplan for gjennomføring:

			Januar					Februar				Mars		
Faser + aktiviteter	Ansvar	Timer	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1 Forberede														
1.2 Operasjonalisere prosjektplan	KPMG													
2 Starte opp														
2.1 Sende oppstartsbrev	KPMG													
2.2 Dokumentliste	KPMG													
2.3 Intervjuplan	KPMG													
3 Gjennomføre														
3.1 Dokumentanalyse	KPMG													
3.2 Intervjuguide	KPMG													
3.3 Intervjuer	KPMG													
3.4 Analyse	KPMG													
3.5 Kvalitetssikring	KPMG													
3.6 Rapportutkast	KPMG													
4 Rapport														
4.1 Høring rapportutkast	KPMG													
4.2 Ferdigstille rapport														
4.3 Oversending av rapport	KPMG													
180														

Vi vil bruke estimert 180 timer på oppdraget, fordelt på hovedaktivitetene forberedelser, oppstart, gjennomføring og rapportering. I estimert fremdriftsplan og timeantall har vi tatt hensyn til at flere kommuner vil delta.

Forberedelsesfasen inkluderer detaljplanlegging av revisjonen basert på dette tilbudet, inkludert utarbeiding av revisjonskriterier. Oppstartsfasen inkluderer oppstartsbrev til alle involverte parter, dokumentinnsamling og møteavtaler/intervjuplan. Gjennomføringen inkluderer dokumentgjennomgang, forberedelse og gjennomføring av intervjuer, analyse, utarbeidelse av rapportutkast og intern kvalitetssikring. Rapporteringsfasen inkluderer høringsrunde hos alle aktuelle parter, utarbeiding av revidert/endelig rapport, samt levering av rapport til kontrollutvalget/kontrollutvalgene.

Vårt forslag til plan for gjennomføring bygger på forutsetninger om at Karmsund Havn IKS og kommunen(e) sender etterspurt dokumentasjon til oss innen rimelig tid, samt at vi får tilgang til personer, dokumentasjon og data.

Vi vil kunne starte opp arbeidet med detaljplanlegging så snart oppdragsgiver har gjort sin tildeling av oppdraget. I fremdriftsplanen over har vi satt inn uke 1 som tentativ oppstartstidspunkt. I tidsrommet januar-februar vil vi samle inn og analysere data. Rapportskriving og høring av rapporten vil skje i februar, med levering av endelig rapport til kontrollutvalgets sekretariat i starten av mars 2018.

3.1.2 Alternativ 2: Obligatorisk eierskapskontroll

Dersom det er ønskelig at selskapskontrollen gjennomføres som en ren obligatorisk eierskapskontroll så vil det være et langt mindre omfattende prosjekt.

Sentralt i planleggingsfasen er utarbeiding av relevante revisjonskriterier som oppstilles til problemstillingene 1 og 2. I gjennomføringsfasen vil det bli samlet inn dokumentasjon fra kommunene som vil bli gjennomgått og analysert opp mot revisjonskriteriene.

Vi vil gjennomføre intervjuer med Karmøy kommunes representant/er i selskapet Karmsund Havn IKS, samt at det kan være hensiktsmessig å ha intervjuer med ordfører og eventuelt rådmann i Karmøy kommune. Formålet med intervjuene er å få utfyllende informasjon og forklaringer til oversendt dokumentasjon. Fra andre eventuelle kommuner vil vi i stor grad etterspørre og gjennomgå sentral dokumentasjon på hvordan eierskapsinteresser ivaretas. Informasjon fra respondenter analyseres og sammenstilles med dokumentasjon. Data vurderes opp imot evalueringskriteriene, for at vi så gir svar til revisjonens problemstillinger.

Rapportutkastet vil bli sendt til høring til rådmann/rådmenn i kommunen/kommunene. Høringene hos alle aktuelle kommuner vil bestå av to deler: 1) Verifisering av fakta, og 2) Anledning til å gi formell uttalelse til rapporten.

Figuren under viser forslag til aktivitets- og framdriftsplan for alternativ 2. Obligatorisk eierskapskontroll:

Faser + aktiviteter	Ansvar	Timer	Januar					Februar				
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1 Forberede												
1.1 Operasjonalisere prosjektplanen	KPMG											
2 Starte opp												
2.1 Sende oppstartsbrev	KPMG											
2.2 Dokumentliste	KPMG											
2.3 Intervjuplan												
3 Gjennomføre												
3.1 Dokumentanalyse	KPMG											
3.2 Intervjuer	KPMG											
3.3 Analyse	KPMG											
3.4 Kvalitetssikring	KPMG											
3.5 Rapportutkast	KPMG											
4 Rapport												
4.1 Høring rapportutkast	KPMG											
4.2 Ferdigstille rapport	KPMG											
4.3 Oversending av rapport	KPMG											

Totalt estimert ressursbruk er estimert til 70 timer. I estimert fremdriftsplan og timeantall har vi tatt hensyn til at flere kommuner vil delta. Prosjektet skal starte opp i januar 2018. Med tilgang på data og personell i januar, vil datainnsamling – og analyse bli gjennomført i januar.

Innsamling og analyse av data er den mest ressurskrevende delen av kontrollen, og er estimert til ca. 35 timer. Datainnsamling omfatter etablering av liste over dokumentasjon vi trenger, planlegging og gjennomføring av intervjuer. Analysefasen starter når data er samlet inn og innebærer at data sammenholdes med evalueringskriteriene og utarbeidelse av vurderinger. Høring vil skje i februar. Rapporten vil bli overlevert kontrollutvalget i slutten av februar 2018.

Vårt forslag til plan for gjennomføring bygger på forutsetninger om at Karmsund Havn IKS sender etterspurt dokumentasjon til oss innen rimelig tid, samt at vi får tilgang til personer, dokumentasjon og data.

3.2 Prosjektteam

KPMG sitt tilbudte team for selskapskontroll i Karmsund Havn IKS består av:

- Prosjektansvarlig: Ole Willy Fundingsrud
- Prosjektmedarbeidere: Kaia Graham-Haga og Lena Davik Fjørtoft

CV for personene som inngår i teamet er vedlagt i dette tilbudsdocumentet.

3.3 Honorar

For gjennomføring av alternativ 1. Obligatorisk eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon som vurderer drift og styring av Karmsund Havn, tilbyr vi et fasthonorar på NOK eks. mva.

For gjennomføring av alternativ 2. Obligatorisk eierskapskontroll, tilbyr vi et fasthonorar på NOK eks. mva.

Vedlegg 1. CV-er for tilbudt team

Ole Willy Fundingsrud

Director, KPMG Advisory

KPMG AS

+ 47 4063 9692

ole.willy.fundingsrud@kpmg.no

ERFARING

Ole Willy er leder for GRC (Governance, Risk and Compliance Services) i KPMG Advisory, hvor internrevisjon, virksomhetsstyring, forvaltningsrevisjon og forrevisjonsnære tjenester er tilhørende. Før denne rollen har Ole Willy vært leder for offentlig sektor i BDO Noraudit Bergen, fagansvarlig for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll i KPMG, prosjektleder ved Haukeland Sykehus/Helse Bergen HF, og senest senior manager i PwC.

Ole Willy arbeider med prosjekter som innebærer utredning, analyse, etterprøving og vurdering av tjenester, prosesser og virksomhet. Ole Willy har ledet en rekke prosjekter og revisjoner opp mot ulike temaer, herunder etikk, habilitet, IKT i verdikjeder, internkontroll, informasjonssikkerhet, risikostyring og kvalitetssystem. Ole Willy er oppdragsansvarlig partner for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll i nær 15 kommuner, samt for BIR AS

Ole Willy har lang erfaring fra gjennomføring av prosjekteter etter ulike standarder og metodikker, herunder ISO standard 9001, 9011 og 27001, RSK 001 og IIA (Institute of Internal Auditors). Innenfor prosjektstyring har Ole Willy solid erfaring fra blant annet DIFI sin metodikk for prosjektstyring, DFØ sin veileder for gevisntrealisering, Managing Successful Projects with PRINCE2 og Project Management Body of Knowledge (PMBOK® Guide).

TIDLIGERE ARBEIDSERFARING

KPMG Advisory,
Leder GRC, Aug 2013 –

Ansvar for internrevisjon, forvaltningsrevisjon og internkontroll, samt analysetjenester innenfor offentlig sektor.

PwC Consulting, Bergen
Senior Manager, 2012 – juli 2013

Ansvar for området policy & economics i PwC Bergen

KPMG, Bergen
Senior Manager, 2009 – 2011

Fagansvarlig for forvaltningsrevisjon, selskapskontroll og evaluering

BDO Noraudit Bergen,
Leder offentlig sektor, 2006 – 2008

Ansvarlig for forvaltningsrevisjon, selskapskontroll og evaluering inn mot offentlig sektor

Fylkesrevisjonen i Hordaland, Bergen,
Nestleder, 2002 – 2006

Ansvarlig for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll

Helse Bergen HF, Bergen
Ledertrainee og prosjektleder, 1998 – 2002

UTDANNING

Quality Norway 2015

Sertifisert revisjonsleder etter ISO 9001/ 19011.

Garuda lederskole, Bergen, 2005

Cand.polit, administrasjon og organisasjonsvitenskap, Universitetet i Bergen, 1998

Spesialisering: Organisasjonsteori og management

Storfag jus, Universitetet i Bergen, 1994

PUBLIKASJONER OG FOREDRAG

Ole Willy Fundingsrud

Director, KPMG Advisory

Kommuner og fylkeskommuner Lier kommune Pål Ringnes Tlf: +47 99 34 63 05 Email: Pal.Ringnes@kubis.no Frogn kommune Kontaktperson: Oppgis på forespørsel BIR AS	Seminarserie for DnR i kommunal internkontroll Foredragsholder Engasjert av Den Norske Revisorforening for avholdelse av en rekke seminarer innenfor temaet kommunal egenkontroll. Seminaret fokuserte på hvordan kommuner etablerer god internkontroll innenfor linje- og støttetjenester, samt systemer for bekreftelser av faktisk utøvd internkontroll. ANNEN RELEVANT INFORMASJON ■ Medlem av DnR gruppe for utvikling av system for kvalitetskontroll av forvaltningsrevisjon ■ Medlem av DnR gruppe for utvikling av veileder/folder for gjennomføring av forvaltningsrevisjon ■ Mangeårig medlem i komité for forvaltningsrevisjon, NKRF ■ En rekke foredrag og publikasjoner knyttet til offentlig virksomhetsstyring SPRÅK ☑ Morsmål: norsk ☑ Engelsk UTVALGT PROSJEKTERFARING Selskapskontroll, analyse og evaluering i en rekke kommuner og fylkeskommuner Prosjektleder Oslo, Bergen, Tønsberg, Nøtterøy, Os, Sogndal, Austevoll, Tysnes, Vaksdal, Fusa, Samnanger, Lærdal, Årdal, Vik, Kvam, Tinn, Andebu, Stokke, Gulen, Hordaland Fylkeskommune, Møre og Romsdal fylkeskommune, Troms fylkeskommune. Prosjektleder for en rekke revisjoner og selskapskontroller inn mot sentrale deler av forvaltning og tjenesteområder, eksempelvis, • internkontroll i offentlige anskaffelser, økonomiforvaltning, pleie og omsorgssektoren, eierskapsstrategier opp mot kommunale selskaper, skolesektoren, økonomiforvaltning, tekniske tjenester, finansreglement, effektiv drift, budsjett som styringsverktøy, innholdet i årsmeldinger, materiellforvaltning, kvalitativt innhold i pleietjenester, praktisering av offentliglova, prosjektstyring, vedlikehold av bygg og infrastruktur, barnevern, skolehelsetjenester, kommunen som arbeidsgiver, styring av selskap i kommunal eie, renovasjonstjenester og gebyr, selvkost, IKT strategi, mislighold av offentlige økonomiske midler, og kontraktpolis med leverandører. Forvaltningsrevisjon Etikk, 2017 - pågående Engasjementspartner Engasjementspartner for forvaltningsrevisjonen med formål å undersøke om Lier kommune sine etiske retningslinjer etterleves, herunder å gi anbefaling til eventuelle forbedringstiltak. Revisjonen har kartlagt og vurdert følgende hovedproblemstillinger: • I hvilken grad er de etiske retningslinjene kjent i kommunen? • I hvilken grad er det gitt tilstrekkelig opplæring i håndtering av etiske problemstillinger/dilemmaer? • I hvilken grad etterleves de etiske retningslinjene i kommunen? • Hvordan håndteres eventuelle brudd på de etiske retningslinjene? Plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll, 2016 Prosjektleder Prosjektleder for gjennomføring av overordnet analyse og utarbeidelse av plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll i Frogn kommune Bistand / oppfølging av forvaltningsrevisjon IKT, 2016 – dd
--	--

Ole Willy Fundingsrud

Director, KPMG Advisory

Kontaktperson: Steinar Nævdal Tlf: 90 75 80 01 steinar.naevdal@bir.no	Engasjementspartner - KPMG bistod ledergruppen med utpensling av ny IKT policy. Arbeidet innebar å lede arbeidsprosessen, samt gi input til sentrale element i policy, samt oppbygning av selve policydokumentet - KPMG bistår IKT prosjektet Innføring av System for Næringskunder i Bossnett. Bistanden omfatter og generell IKT rådgivning.
Tysnes kommune Kontaktperson: Oppgis på forespørsel	Forvaltningsrevisjon, etterlevelse av forvaltningsloven, 2013 Prosjektleder Forvaltningsrevisjon som kartla og vurderte kommunens rutiner og deres praktisering av kommuneloven og forvaltningslovens krav til saksutredning og habilitetvurderinger i saksbehandling og politisk behandling av saker
Bergen kommune – Etat for byggesak og private planer Kontaktperson: Oppgis på forespørsel	Granskning, habilitet og etterlevelse av etiske retningslinjer, 2011 Prosjektleder Prosjektleder for granskning/ prosesskartlegging og gjennomgang av bla. organiseringen av saksbehandling, habilitetsvurderinger og etterlevelsen av etiske retningslinjer i saksbehandlingen ved Etat for byggesak. Oppfølgende prosjekt knyttet til utarbeidelse av retningslinjer/organisering for saksbehandling og habilitetsrutiner.
Kommuner og fylkeskommuner	Forvaltningsrevisjon i en rekke kommuner og fylkeskommuner Prosjektleder Oslo, Bergen, Tønsberg, Nøtterøy, Os, Sogndal, Austevoll, Tysnes, Tjøme, Vaksdal, Fusa, Samnanger, Lærdal, Årdal, Vik, Kvam, Balestrand, Luster, Sogndal, Tynseth, Sauda, Vindafjord, Etne, Tysvær, Tinn, Andebu, Stokke, Gulen, Hordaland Fylkeskommune, Møre og Romsdal fylkeskommune, Troms fylkeskommune. Prosjektleder for en rekke forvaltningsrevisjoner og selskapskontroller inn mot sentrale deler av forvaltning og tjenesteområder, eksempelvis, Spesialundervisning, risikohåndtering, PPT tjenester, internkontroll i offentlige anskaffelser, økonomiforvaltning, pleie og omsorgssektoren, eierskapsstrategier opp imot kommunale selskaper, skolesektoren, økonomiforvaltning, tekniske tjenester, finansreglement, effektiv drift, budsjett som styringsverktøy, innholdet i årsmeldinger, materiellforvaltning, kvalitativt innhold i pleietjenester, praktisering av offentliglova, prosjektstyring, vedlikehold av bygg og infrastruktur, barnevern, skolehelsetjenester, kommunen som arbeidsgiver, styring av selskap i kommunal eie, renovasjonstjenester og gebyr, selvkost, IKT strategi,
Kommuner og fylkeskommuner	Risiko og vesentlighetsanalyser i en rekke kommuner Prosjektleder Bergen, Tjøme, Tønsberg, Nøtterøy, Os, Austevoll, Tysnes, Vaksdal, Fusa, Samnanger, Eidfjord, Ullensvang, Voss, Lier, Balestrand, Karmøy, Tysvær, Odda, Hordaland Fylkeskommune: Overordnet analyse med utgangspunkt i risiko- og vesentlighetsvurderinger. I disse analysen har det og vært et særlig fokus på beredskapsarbeid i kommuner; svakheter og styrker, samt fokus på måloppnåelse for strategiske mål og etterlevelse av sentralt regelverk som utgjør rammeverket for kommunen og regelverk for sektoren.
Helsedirektoratet Kontaktperson: Jan Gunnar Broch jan.gunnar.broch@udir.no	Evaluerings / informasjonssikkerhet 2012 Prosjektleder for evaluering av Normen, norm for informasjonssikkerhet i helse,- sosial- og omsorgssektoren. Evalueringen fokuserer på utfordringsbilder knyttet til virksomhetens (heri kommuner, sykehus, legekantor, tannlegekantor, nav) etterlevelse og ivaretaking av regelverk og felles norm for informasjonssikkerhet. Evalueringen danner grunnlag for videre strategi for arbeidet med informasjonssikkerhet.
Jernbaneverket	Engasjementstansvarlig for internrevisjonstjenester 2015 -dd

Ole Willy Fundingsrud

Director, KPMG Advisory

Kontaktperson: Jørn A Arnesen, revisjonsdirektør +47 05280	Internrevisjon Engasjementsansvarlig for KPMGs internrevisjonstjenester til Jernbaneverket. Revisjonene i Jernbaneverket gjennomføres etter ISO 9001 og 9011. KPMG har gjennomført/gjennomfører bla. følgende prosjekter: - Contract compliance, 2015 - Håndtering av personopplysninger, 2015 - Prosjektmetodikk- og verktøy, 2016 - Budsjett og regnskap, 2016 - HMS, 2016 - Styling av innleide konsulenter, 2016 - Leverandørrevisjon, 2016
Helse Sør Øst - konsernrevisjonen Tove Kolbeinsen revisjonsdirektør +47 482 47738	Engasjementstansvarlig for internrevisjonstjenester 2014 -dd Engasjementsansvarlig for KPMGs internrevisjonstjenester til konsernrevisjonen i Helse Sør Øst. Dette har bla. inkludert operativ prosjektbistand, bistand til journalgjennomganger, bistand til vurdering av informasjonssikkerhet., prosjektstyring i Pasientreiser ANS:
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	Utvikling av metodikk og internrevisjon Utvikling av internrevisjonsmetodikk, herunder malverk for risikoanalyser, revisjonsplan og rapport. I tillegg gjennomføring av internrevisjonsprosjekt
Helse Vest RHF Kontaktperson: Hans Stenby +47 415 33 817 hans.stenby@helsevest.no	Prosjektsekretær og evaluering – 2013- dd Prosjektsekretær for Helse Vest sin prosjektgruppe for oppfølging av samhandlingsreformen. Arbeidet består i å utarbeide relevante saksutredninger og analyser, møteadministrasjon samt referat.
Helse Vest RHF Kontaktperson: Bård Humberset +4792018377 bard.humberset@helsevest.no	Evaluering av helseregionens 9 regionale kompetansesenter. Evalueringen gjennomført som en målevaluering opp i mot kompetansesentrenes mål og føringer for forskning, undervisning, kompetansespredning og aktivitetsnivå innen gitte økonomiske rammer. Gjennomført ved omfattende intervjuer og spørreundersøkelse til brukere, interessenter og aktører innenfor de respektive sentrenes faglige nedslagsområde
Helse Vest RHF Kontaktperson: Bård Humberset +4792018377 bard.humberset@helsevest.no	Internrevisjon – gevinstrealisering i byggeprosjekt Prosjektleder for internrevisjonsprosjekt for Helse vest RHF – "planlegging for gevinstrealisering i byggeprosjekter i Helse Vest". Formålet med prosjektet var å stadfeste at helseforetakene sin planlegging av nye sykehusbygg er tilstrekkelig og hensiktsmessig for å kunne realisere gevinster. Prosjektet innebar kartlegging og vurdering av byggeprosjekt i alle Helse vest sine helseforetak.
BIR AS Kontaktperson: Steinar Nævdal Tlf: 90 75 80 01 steinar.naevdal@bir.no	Regulatoriske krav og virksomhetsstyring Prosjektleder Oppdrag har innebåret gjennomgang av konsernets organisering, virksomhets- og risikostyring og konsernets ivaretagen av regulatoriske krav innenfor konkurranselovgivningen. KPMG har kartlagt eksisterende strukturer og praksis, styringsdokumenter og policy og kontrollrutiner. Dette er vurdert og KPMG har kommet med anbefalinger knyttet til forbedret styrings- og ansvarsstrukturstruktur, samt organisering som i større grad ivaretar regulatoriske krav. Oppdraget har medført sonderingsmøter med Konkurransetilsynet.
NHO Sektor: Privat Kontaktperson: Opppgis på forespørsel	Evaluering Prosjektleder for evaluering av momskompensasjonsordningen for kommunal sektor. Evalueringen kartla og analyserte utviklingen av momskompensasjon. Videre gjorde KPMG vurderinger av effektene ved kompensasjonsordningen – om disse var i tråd med intensjonene bak ordningen da den ble etablert i 2004.

Ole Willy Fundingsrud

Director, KPMG Advisory

Hordaland fylkes kommune Sektor: Offentlig Kontaktperson: Oppgis på forespørsel	Evaluering av tilskuddsforvaltningen for Prosjekt Bryggen Prosjektleder Prosjekt Bryggen er et statlig finansiert program for sikring og istandsetting av bygninger på Bryggen i Bergen. Årlige tilskudd har ligget på om lag 18 MNOK. Tiltaket er et samarbeid mellom Riksantikvaren, Hordaland fylkeskommune, Bergen kommune og eierne av verdsarvstaden Bryggen. KPMG har evaluert tilskuddsforvaltningen; kartlagt status, identifisert årsaker til avvik/utfordringer og anbefalt forbedringer. I dette har inngått: 1. Identifisere årsaker til avvik fra årsplan og budsjett for det enkelte istandsettingstiltaket. 2. Gi framlegg til nye budsjetterings- søknads- og rapporteringsrutiner. 3. Vurdere om gjeldende søknads- og rapporteringsskjema er et tilstrekkelig verktøy, slik at rapporter og søknader kan gi tilstrekkelig informasjon for kulturminneforvaltninga, samt videreutvikle gjeldende skjema eller utarbeide nye skjema dersom det vurderes hensiktsmessig
Utdanningsdirektoratet Sektor: Offentlig Kontaktperson: Oppgis på forespørsel	Evaluering av tilskuddsordninger Prosjektleder Prosjektleder for evaluering av tilskuddsordninger. Evaluering knyttet til både effekter og formålsoppgjør. Oppdraget innebar også gjennomføring av bredt anlagt survey, samt etablering av modell for beregning av tilskuddstørrelser. Evalueringen gjennomført i tråd med DFØ sin veileder
Ørland kommune Sektor: Offentlig Kontaktperson: Oppgis på forespørsel	Etablering av internkontroll og risikostyring, februar 2016 - dd Prosjektleder Ørland kommune skal etablere helhetlig system for internkontroll og risikostyring, og integrere dette i virksomhetsstyringen. KPMG bistår kommune i å videreutvikle internkontrollen i henhold til god praksis. Dette innebærer prosessbistand og bistand i forhold til utvikle styrende dokumenter.
Bergen kommune Byrådsavdeling for finans og økonomi Kontaktperson: Oppgis på forespørsel	Prosjektleder – risikostyring, dokumentasjon, internkontroll Prosjektleder for prosjekt knyttet til utvikling av metodikk for helhetlig risikostyring som en integrert del av kommunens ordinære styringssystematikk. Prosjektet innebar kartlegging av eksisterende system for styringssystematikk, utvikling av metodikk og veiledningsmaterieil for risikostyring og internkontroll, integrere risikostyring og internkontroll i eksisterende styringssystematikk, utvikling av verktøy og malverk for risikostyring og kobling til tekniske system for avvikshåndtering, samt pilotimplementering i en utvalgt enhet/etat.
Bergen kommune Byarkivet Kontaktperson: Oppgis på forespørsel	Prosjektleder og hovedressurs for prosjekt knyttet til kartlegging og sikring av dokumenter og saksrettet informasjon i kommunen som går over e-post, sms og sosiale medier. Prosjektet innebar å kartlegge omfang av saksrettet informasjon som ikke springer ut av ordinært sakssystem og hvor mye av denne informasjonen som hhv. er aktiv- og journalverdig og hva som faktisk går til arkivering. Videre utredet prosjektet tekniske muligheter for å ivareta arkivfaglige krav til sikring av dokumenter og informasjon, samt hvilke juridiske begrensninger som eventuelt hindrer ønsket løsning for sikring av dokumenter og informasjon
Bergen kommune - Etat for byggesak og private planer Kontaktperson: Oppgis på forespørsel	KPMGs oppdragsansvarlig for prosjekt knyttet til hovedrevisjon av kvalitetssikringssystemet til etaten. Prosjektet innebærer for det første en kartlegging og avviksanalyse av eksisterende system. Deretter å utpense program for opplæring og veiledningsmaterieil for drift av revidert kvalitetsstyringssystem, inklusive metodikk, bruk av system/verktøy, integrering med saks- og arkivsystem og eventuelt også integrering inn i eksisterende styringssystem.

Ole Willy Fundingsrud

Director, KPMG Advisory

Kommunerevisjonen i Bergen
Roar Kristiansen
 kommunaldirektør
 +47 05556

Oslo kommune
Rolf Terje Håberg
 leder av
 Forvaltningsenheten
 +47 99 40 42 39
 rolfterje.harberg
 @byr.oslo.kommune.no

KS
 Kontaktperson:
J.A. Drøpping
 Tlf: 959 36 063
 jon.anders.drøpping@ks.no

Den Norske Revisorforening

Bergen og omland havnevesen

Innleid revisjonssjef

Kommunerevisjonen; innleid revisjonssjef / konstituert kommunerevisor november -08 til april -09.

Evaluerings og revisjon - risikostyring og internkontroll

Evaluerings av internkontrollen i byrådsavdelingens underliggende etater. Dette innebar å identifisere utfordringer og problemområder i internkontrollen, vurdere i hvilken grad kommunenes internkontrollsystem er implementert og å gi konstruktive forslag til tiltak for forbedringer av den interne kontrollen der dette er nødvendig. Kunden ga følgende tilbakemelding;

"Vi vil fremheve konsulentenes relasjonskompetanse. Som bestiller hadde vi en utmerket kommunikasjon og våre virksomheter gir klar tilbakemelding på at Dere var:

- presise i spørsmål
- traff godt på utfordringer
- var behagelig å jobbe med
- ikke minst lydhøre i de tilfellene hvor det var uoverensstemmelse over funn

Av seks virksomheter som alle ble "sett i kortene", var det overraskende bra tilbakemeldinger på deres innsats.

- Oslo forsikring/EBY, risikovurdering og gjennomgang av rutiner og prosesser ved utleie av bygg & arealer, samt fakturakontroll ved kjøp av varer og tjenester. Anbefalinger til forbedret risikostyring.
- Energigjenvinningsetaten, gjennomført bredt anlagt forvaltningsrevisjon inn mot etablerte rutiner for gjennomføring av offentlige anskaffelser. Oppdraget innebar vurdering av internkontrollen, compliance testing opp mot regelverket for ti større anskaffelser, samt anbefalinger til forbedret internkontroll.

KS – internkontroll og risikostyring

Prosjektleder for FOU prosjekt knyttet til kartlegging, vurdering og anbefalinger til internkontroll og risikostyring i alle norske kommuner. Oppdraget bestod av fire forskjellige delprosesser opp mot henholdsvis styringssystemer, offentlige anskaffelser, informasjonssikkerhet og avvikssystemer. På bakgrunn av prosessene ble det gitt oppskrift på beste praksis innenfor hver av områdene. Oppdraget ble finansiert av KRD.

Prosjektleder for FOU prosjekt knyttet til informasjonssikkerhet og arkivpraksis for håndtering av personopplysninger i kommuner og kommunalt eide selskap.

Avholdelse av seminarserie for DnR i kommunal internkontroll og risikostyring

Engasjert av Den Norske Revisorforening for avholdelse av en rekke seminarer innenfor temaet kommunal egenkontroll og risikostyring. Seminaret fokuserte på hvordan kommuner etablerer god internkontroll gjennom risikostyring innenfor linje- og støttetjenester, samt systemer for bekreftelser av faktisk utøvd internkontroll.

Internkontroll – innføring av TQM

Rådgiver og kvalitetssikrer for pågående bistand inn mot flere forhold::

- Rydde i egen organisasjon med hensyn til rolleavklaringer og dokumentere interne prosesser.
- Implementere et IT verktøy for dokumentasjonshåndtering og sikre en ryddig hendelsesrapportering.
- Utforming av delegasjonsreglement og fullmaktstruktur

Arbeidet skal ende opp med å tilfredsstille kravene til EN-ISO 9001:2008 og Internkontrollforskriften.

CV Kaia Christina Irmelinsdatter Grahm-Haga

Manager, KPMG Advisory

KPMG

97093852

kaia.grahm-haga@kpmg.no

ERFARING

Kaia Grahm-Haga startet i KPMG i 2017, og er en del av fagområdet Governance, Risk and Compliance Services. Kaia jobber med prosjekter rettet mot offentlig virksomheter og selskaper på alle nivåer, og da særlig med forvaltningsrevisjon, selskapskontroll, bistand til virksomhetsstyring og evaluering.

Kaia har meget bred erfaring fra gjennomføring av forvaltningsrevisjon og selskapskontroll i både kommunal og statlig sektor. Hun har sju års erfaring fra arbeid med selskapskontroll/forvaltningsrevisjon. Selskapskontrollene har vært gjennomført i form av forvaltningsrevisjoner rettet inn mot selskapene.

Hun har lang erfaring fra Riksrevisjonen som prosjektleder for større revisjonsprosjekter innen selskapskontroll og forvaltningsrevisjon innenfor temaer som selskapsledelse, økonomi og virksomhetsstyring, mål og resultatstyring inkludert mål- og styringsparametere, rolleutøvelse og virkemiddelbruk, effektiv drift og måloppnåelse av økonomiske og samfunnsmessige mål med mer. Dette har vært spesifikt knyttet til etterfølgelse av god praksis for utøvelse av styring/oppfølging og kontroll, mål- og resultatstyring, risikostyring, styrende dokumenter, rutiner, dokumentasjon med mer. Arbeidet i Riksrevisjonen har gitt Kaia god innsikt i offentlig virksomheter, sentrale styringsutfordringer, metodebruk, kartlegging, evaluering og analyse- og utredningsarbeid samt god praksis innen styring og ledelse, styrende dokumenter, styringssystemer og etats- og virksomhetsstyring. Hun har jobbet med forvaltningsrevisjon og selskapskontroll innen de fleste sektorer i det offentlige.

Kaia har også jobbet mye med fasilitering og veiledning. Hun har i tillegg holdt kurs og opplæring i forvaltningsrevisjon, herunder metodebruk, gjennomføring, ledelse og standarder.

Kaia er analytisk, grundig, ansvarsbevisst og har høye kvalitetskrav. Hun er opptatt av god kommunikasjon med kunden og av å forstå kundenes behov og møte disse. Hun er engasjert og bidrar aktivt inn i prosesser for å oppnå gode resultater.

TIDLIGERE ARBEIDSERFARING**Riksrevisjonen**

Seniorrådgiver, 09.2010 - 03.2017

Kaia har jobbet med forvaltningsrevisjon og selskapskontroller av statlige selskaper innenfor en rekke departementsområder samt tverrgående kartleggings-undersøkelser av de fleste departementsområdene og statlige eide selskapene. Kaia har gjennom arbeidet fått god kjennskap til god praksis og etablert rammeverk for utøvelse av styring/oppfølging og kontroll, mål- og resultatstyring, risikostyring, styrende dokumenter, rutiner, dokumentasjon med mer. Hun har i hovedsak jobbet som prosjektleder og har hatt ansvar for å planlegge/designe, gjennomføre og rapportere undersøkelser samt sørge for deler av kvalitetssikringen. Herunder datainnsamling, analyse, rapportskriving og dokumentasjon. Kaia har videre deltatt i Riksrevisjonens arbeid med risikoidentifisering av revisjonsområder/temaer.

Hun har også deltatt i Riksrevisjonens bistandsarbeid. Arbeidsoppgavene har bestått av planlegging og koordinering av konkrete revisjonsoppdrag, fasilitere og holde workshops, utvikle manualer, kvalitetssikre gjennomføring av prosjekter/revisjoner, coache revisorer og ulike ledernivåer i

oppgavegjennomføring og undervise på et opplæringsprogram i forvaltningsrevisjon.

Rystad Energy

Management Consultant, 10.2006 - 09.2010

Stein Rokkan senter for tverrfaglig samfunnsforskning

Forskningsassistent, 08.2006 - 10.2006

Forskningsassistent og medlem av forskningsgruppe på regulering, tilsyn og kontroll. Arbeidsoppgaver: undersøkelser/forskning, rapportskriving og deltagelse i forskningsgruppemøter.

UTDANNING

Kurs i budsjettering og regnskapsføring i kommune og stat, Norges Handelshøyskole (NHH), 2016

En modul tilhørende master i offentlig revisjon

Master i administrasjon og organisasjonsvitenskap, Universitetet i Bergen, 2004 - 2006

Utteksling: Leiden University, Leiden, Nederland, Januar 2004 – juni 2004

Utteksling: Fudan University, Shanghai, Kina, Juni 2005 – juli 2005

Spesialisering: Offentlig forvaltning og organisasjonsteori

Masteroppgave: Institusjonalisering av forvaltningsrevisjon i Norge. En studie av utvikling i policy og praksis. 2006.

Bachelor i administrasjon og organisasjonsvitenskap, Universitetet i Bergen, 2000 - 2004

Spesialisering: Offentlig forvaltning og organisasjonsteori

Bacheloroppgave: Utviklingen av muslimske brotherhoods i Senegal, 2004

Halvårs studium i arbeids og organisasjonspsykologi, Universitetet i Bergen, 2002

SERTIFISERING OG AKKREDITERING

PRINCE2 Foundation (2017)

Lean greenbelt (pågående)

ANNEN RELEVANT INFORMASJON

- Ulike kurs i prosjektarbeid og ledelse, internkontroll, regnskapsanalyse, konsernregnskap, styrearbeid, pensjon med flere. Kurs i bruk av ulike metoder og gjennomføring av revisjoner, eksempelvis undersøkelsesdesign, intervjuteknikk, kvalitative og kvantitative metoder, forvaltningsrevisjonsmetodikk, selskapskontroll og revisjonskommunikasjon
- Fasiliteringskurs, Riksrevisjonen, 2014
Kurs i fasiliteringsteknikker og fasilitering av møter og prosesser for å sikre forankring og deltagelse. Vekt på ulike fasiliteringsteknikker, tilpassing av metoder til ulike kontekster inkludert kulturelle kontekster. Varighet: 1 uke.

PROSJEKTERFARING

Prosjekt etatsstyring, 04.2017 -

Fagekspert, koordinator, delprosjektleder

Rådgivning og bistand til fagavdelingene i departementet innen etatsstyring, herunder vurderinger og videreutvikling av mål og styringsparametere for underliggende virksomheter, utarbeidelse av virksomhetsspesifikke mål, resultatkrav og rapporteringskriterier, bruk av risikostyring, styringsdialog og årshjul. Bistanden omfatter ulike tiltak for kompetanseheving og utvikling, samt fasilitering av møter og prosesser. Bistanden er tilpasset hver enkelt avdelings konkrete behov i etatsstyringen.

Kaia var fagekspert og sammen med prosjektleder ansvarlig for å gjennomføre prosjektet, fasilitere workshops og holde presentasjoner samt følge opp fremdrift og progresjon samt sikre nødvendig koordinering med klienten.

Justis- og
beredskapsdepartementet

Sektor:
Statlig/offentlig

	Verdien for kunden består i forbedringer i departementets etatsstyring av underliggende virksomheter, herunder mål- og styringsparametere, tildelingsbrev, risikostyring med mer.
Renovasjonselskapet for Drammensregionen Interkommunalt selskap	Kontraktsrevisjon, 08.2017 – Prosjektmedarbeider
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) Sektor: Statlig/offentlig	Virksomhetsstyring, 05.2017 - 06.2017 Prosjektleder Utarbeidelse av opplegg og gjennomføring/fasilitering av workshop og presentasjoner for kartlegging og samkjøring av interne styringsprosesser (porteføljestyling, virksomhetsstyring og budsjett og økonomistyring) samt utarbeidelse av årshjul. Kaia var som prosjektleder ansvarlig for kommunikasjon og koordinering med kunden, følge opp fremdrift og progresjon, yte bistand og støtte til kundens prosjektleder samt faglig gjennomføring. Verdien for kunden består i å oppnå effektiv virksomhetsstyring gjennom bedre kommunikasjon og forståelse mellom de ulike styringsmiljøene og bedre samordnende styringsprosesser internt. Bedre oversikt gjennom nytt årshjul som tar hensyn til de ulike tangeringspunktene mellom styringsprosessene.
Lier kommune Sektor: Kommunal/offentlig	Forvaltningsrevisjon av etikk i Lier kommune, 03.2017 - 06.2017 Prosjektmedarbeider Kaia har vært prosjektmedarbeider på forvaltningsrevisjon av etikk blant ansatte og folkevalgte i Lier kommune. Hensikten har vært å kartlegge kjennskap til og etterlevelse av lover, regler og beste praksis samt å avdekke forbedringsområder og konkrete tiltak til forbedringer.
Privat stiftelse Sektor: Privat	Internrevisjon, 03.2017 - 05.2017 Prosjektmedarbeider, ca. 65 timer Evaluerer av stiftelsens internkontroll, governance og compliance. Evalueringen var basert på god praksis for internkontroll (COSO), og innebar evaluering av prosessene styring, innkjøp og økonomistyring. Kunden fikk tilbakemeldinger på hvordan det interne kontrollsystemet kunne styrkes, og tiltak ble iverksatt med umiddelbar virkning.
Riksrevisjonen (tidligere arbeidsgiver) Sektor: Statlig/offentlig	Undersøkelse av mål og indikatorer for effektiv drift og sektorpolitisk måloppnåelse, 05.2016 - 03.2017 Prosjektleder, ca. 638 timer Prosjektleder for en omfattende forvaltningsrevisjon av bruk av mål og indikatorer for effektiv drift og sektorpolitisk måloppnåelse i statlige eide selskaper. I dette har arbeidet hun tilegnet seg mye kunnskap om mål- og resultatstyring i staten samt utarbeidelse og bruk av mål og indikatorer i styring, oppfølging og kontroll. Undersøkelsen rapporteres høsten 2017.
Riksrevisjonen i Uganda Sektor: Offentlig / olje og gass	Petroleumsprogrammet - bistand, 02.2013 - 03.2017 Prosjektleder av delprosjekt, prosjektmedarbeider, kvalitetssikrer, ca. 1500 timer Kaia deltok i Riksrevisjonens bistandsarbeid innenfor olje- og gass. Kaia var først prosjektdeltager og deretter prosjektleder og koordinator for delprosjektet om samarbeidet med revisjon av PSA-kontrakter i Uganda. Hun deltok i tillegg inn på enkeltstående oppdrag som fasilitator for risikoworkshop i andre samarbeidsland. Arbeidsoppgavene har bestått av planlegging og koordinering av reiser og oppdrag, identifisere faglige behov, utarbeidelse av faglig program for seminarer og arbeidsmøter, fasilitere og holde workshops, utvikle manualer, gjennomføring av konkrete revisjonsoppdrag, kvalitetssikre gjennomføring av prosjekter/revisjoner, gjennomføre risikovurderinger, coache revisorer og ulike ledernivåer i oppgavegjennomføring, undervisning/holde forelesninger samt lederstøtte/beslutningstøtte.
Riksrevisjonen (tidligere arbeidsgiver) Sektor:	Undersøkelse av Statnetts utbygging av sentralnettet, 05.2015 - 11.2016 Prosjektmedarbeider, prosjektlederstøtte, ca. 825 timer

Statlig/offentlig	Prosjektmedarbeider på gjennomføring av en selskapskontroll etter forvaltningsrevisjonsmetodikk. Undersøkelsen omfattet kartlegging og gjennomgang av større utbyggingsprosjekter i sentralnettet, herunder økonomi, samfunnsøkonomiske analyser og lønnsomhet, kostnadsutvikling og Statnetts interne styring, oppfølging og kontroll. Departementets eierstyring var også en del av undersøkelsen. Det ble benyttet intervjuer, dokumentanalyse, regnskapsanalyse og kvantitativ analyse. Kaia var involvert i planlegging, gjennomføring og rapportering samt kvalitetssikring. Kaia var også en vesentlig støtte i prosjektledelsen.
Riksrevisjonen (tidligere arbeidsgiver) Sektor: Statlig/offentlig	Undersøkelse av statlige selskapers pensjonsforpliktelser, 05.2014 - 11.2015 Prosjektleder, ca. 1425 timer Prosjektleder for en stor kartleggingsundersøkelse av pensjonsforpliktelser for over 100 statlige eide selskaper. Undersøkelsen omfattet blant annet rapporterte pensjonsforpliktelser og -kostnader, beregning og synliggjøring av reelle pensjonsforpliktelser og -kostnader og påvirkning på selskapenes økonomi, samt eiers oppfølging av selskapene. Det ble benyttet kartlegging, spørreundersøkelse, regnskapsanalyse, dokumentanalyse og intervjuer. Kaia var ansvarlig for og involvert i planlegging, gjennomføring, rapportering og kvalitetssikring, samt ansvarlig for prosjektstyring. Selskapskontroll hvor revisjonen skjedde i henhold til standardene for forvaltningsrevisjon.
Riksrevisjonen (tidligere arbeidsgiver) Sektor: Statlig/offentlig	Undersøkelse av pengespillområdet og måloppnåelse, drift, økonomistyring og eieroppfølging av Norsk Tipping, 05.2013 - 11.2014 Prosjektleder, ca. 1200 timer Kaia var prosjektleder for en omfattende undersøkelse som først kartla pengespillområdet herunder pengespillavhengighet, aktører med mer. Deretter ble fokuset snevret inn til hvordan Norsk Tipping bidrar til å nå målene i pengespillpolitikken (herunder forebygge negative sosiale konsekvenser og midler til gode formål), hvorvidt selskapet hadde tilfredsstillende økonomisk drift og god økonomistyring, styrende organer og styringsdokumenter, benchmarking mot andre spillerselskaper og Kulturdepartementets roller og sektorpolitiske og eiermessige oppfølging av selskapet. Det ble benyttet kartlegging, regnskapsanalyse, statistikk, dokumentanalyse og intervjuer. Kaia var ansvarlig for og involvert i planlegging, gjennomføring, rapportering og kvalitetssikring, samt ansvarlig for prosjektstyring. Selskapskontroll hvor revisjonen skjedde i henhold til standardene for forvaltningsrevisjon.
Riksrevisjonen (tidligere arbeidsgiver) Sektor: Statlig/offentlig	Undersøkelse av NSBs godsvirksomhet, 05.2012 - 11.2013 Prosjektleder, ca. 1050 timer Kaia var prosjektleder for undersøkelsen som hadde som formål å vurdere om NSBs godsvirksomhet var drevet, styrt og fulgt opp i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger. Undersøkelsen kartla og vurderte hvorvidt Cargonett nådde de fastsatte økonomiske og samfunnsmessige målene, kartlegging av selskapets rammebetingelser og hvordan rammebetingelsene og selskapets interne drift la til rette for at Cargonett skulle kunne nå samfunnsmessige og økonomiske mål, samt hvordan Samferdselsdepartementet som sektormyndighet og eier fulgte opp godsvirksomheten i NSB. Det ble innhentet store mengder kvantitative og kvalitative data, og benyttet metoder som intervju, regnskapsanalyse, annen tallanalyse, dokumentanalyse med mer. Kaia var ansvarlig for og involvert i planlegging, gjennomføring, rapportering og kvalitetssikring, samt ansvarlig for prosjektstyring. Selskapskontroll hvor revisjonen skjedde i henhold til standardene for forvaltningsrevisjon.
Riksrevisjonen (tidligere arbeidsgiver) Sektor: Statlig/offentlig	Undersøkelse av Studentsamskipnadens økonomi og økonomiske styring, 05.2011 - 11.2012 Prosjektleder, ca. 1125 timer Kaia var prosjektleder for en omfattende undersøkelse av samtlige studentsamskipnader (24 stk) av økonomien i tjenestetilbudet, lovliggjøring av tjenestetilbud, hvorvidt deres drift var økonomisk forsvarlig, økonomi om styre og ledelse hadde tilfredsstillende økonomisk styring og kontroll inkludert rutiner, styrebehandling, etterlevelse av regelverk med mer. Det ble innhentet svært store mengder informasjon gjennom eksisterende dokumenter, verbale data og regnskapsdata. Det ble benyttet metoder som

Riksrevisjonen (tidligere arbeidsgiver)Sektor:
Statlig/offentlig

dokumentanalyse, intervjuer, spørreundersøkelse og regnskapsanalyse. Kaia var ansvarlig for og involvert i planlegging, gjennomføring, rapportering og kvalitetssikring, samt ansvarlig for prosjektstyring. Selskapskontroll hvor revisjonen skjedde i henhold til standardene for forvaltningsrevisjon.

Undersøkelse av Elers oppfølging av ekstern revisors oppdrag og uavhengighet, 09.2010 - 11.2011

Prosjektleder, ca. 750 timer

Kaia var prosjektleder for en omfattende kartleggingsundersøkelse av bruk av ekstern revisor tilpasset selskapenes egenart og formålet med eierskapet og hvorvidt selskapenes bruk av ekstern revisor var i samsvar med krav om uavhengighet. Undersøkelsen inkluderte bruk av intervjuer, spørreundersøkelse samt dokument- og regnskapsanalyse, spørreundersøkelse. Kaia var ansvarlig for og involvert i planlegging, gjennomføring, rapportering og kvalitetssikring, samt ansvarlig for prosjektstyring. Selskapskontroll hvor revisjonen skjedde i henhold til standardene for forvaltningsrevisjon.

Riksrevisjonen (tidligere arbeidsgiver)Sektor:
Statlig/offentlig**Flere undersøkelser av eierskapsforvaltning og virksomhetsstyring i statlige selskaper, 10.2010 - 12.2016**

Prosjektmedarbeider, prosjektstøtte, kvalitetssikrer, fagekspert, ca. 700 timer

Kaia har deltatt i varierende grad i andre undersøkelser (selskapskontroller og forvaltningsrevisjoner) med ulike problemstillinger og tematikk. Felles har vært at vurdering av departementenes styring, oppfølging og kontroll av virksomheter både når det gjelder økonomisk og sektorpolitisk måloppnåelse, har vært sentralt. Undersøkelsene har også inkludert måloppnåelse og intern styring i underliggende virksomheter. Eksempler er styrearbeid i statlig eide selskaper, konkurranseutsetting/omdanning av statlige selskaper, forvaltningsrevisjon av fiskeriforvaltningen i Nordsjøen og Skagerrak, myndighetenes arbeid for økt oljeutvinning fra modne områder på norsk kontinentalsokkel med flere.

Lena Davik Fjørtoft

Senior Associate GRC, KPMG Advisory

KPMG

40639264
lena.fjortoft@kpmg.no**ERFARING**

Lena har erfaring fra å planlegge og gjennomføre en rekke forvaltningsrevisjoner i tillegg til å ha utarbeidet risiko- og vesentlighetsanalyser og plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for flere kommuner.

Lena har jobbet i KPMG siden høsten 2014. Hun har en mastergrad i arbeids- og organisasjonspsykologi fra Universitetet i Bergen, rettet mot organisasjonsutvikling. I tidligere arbeid i BKK jobbet Lena i to år med internrevisjon på oppdrag fra styrets revisjonsutvalg, innenfor tema som helse, miljø og sikkerhet, beredskap, risikostyring, prosjektstyring, anskaffelser, endringsdyktighet, kompetansestyring og kontinuerlig forbedring. Hun var også sentral i utvikling av arbeidsmåter for selskapets internrevisjonsenhet i tråd med internasjonale standarder for profesjonell utøvelse av internrevisjon (IIA-standardene). I KPMG jobber Lena i hovedsak med forvaltningsrevisjon etter RSK 001-standardene innenfor kommunal og offentlig eid virksomhet på Vestlandet og Østlandet. Revisjonstema har bl.a. vært internkontroll, offentlige anskaffelser, saksbehandling og realisering av vedtak innenfor mange ulike tjenesteområder.

Lena er sertifisert kvalitetsrevisor/revisjonsleder etter NS-EN ISO 19011:2015, vektlagt anvendelse på standard for NS-EN ISO 9001:2015 Ledelsessystem for kvalitet. Hun er også kurset i og har erfaring fra gjennomføring av prosjekter etter standardene RSK 001, IIA (Institute of Internal Auditors) og COSO internkontroll og COSO ERM.

Oppsummert har Lena meget god kunnskap og erfaring med forvaltningsrevisjon, evaluering og analyse av styring og kontroll innenfor offentlig virksomhet som

Lena Davik Fjørtoft

Senior Associate GRC, KPMG Advisory

utgangspunkt for forbedring av virksomheten. Lena er analytisk, nysgjerrig og leveringsdyktig, og hun har innarbeidet god forvaltningsrevisjonsmetodikk.

TIDLIGERE ARBEIDSERFARING**BKK AS**

Konsulent internrevisjon, 2013 - 2014

Planla og gjennomførte internrevisjonsoppdrag i samsvar med standarder gitt av The Institute of Internal Auditors (IIA). Prosjektleder for omfattende HMS-internevisjon i BKK Nett. Prosjektdeltaker i internrevisjoner med tema: Konsernets endringsdyktighet, innkjøpsprosesser, risikostyring, kommunikasjonsressurser, effektivisering og kontinuerlig forbedring, kompetansedeling på tvers av datterselskapenes prosjektmiljøer og interhandel. Administrerte anskaffelser av eksterne fagekspert til bistand i oppdragene.

BKK AS/Trainee Vest

Trainee konsernutvikling/internrevisjon, 2012 - 2013

Arbeidet med internrevisjoner av bl. a. HMS-styring, beredskap, vedlikehold, IT-governance og prosjektstyring, på oppdrag fra konsernstyret. Etablerte konsept for og ledet en oppfølgingsrevisjon på tema strategisk kompetansestyling. Utarbeidet og videreutviklet internrevisjonsenhetens prosesskart, metode og malverk. Arbeidet munnet ut i en påfølgende ekstern kvalitetsevaluering av enheten som avga konklusjonen "Generally Conforms" med internasjonale standarder for profesjonell utøvelse av internrevisjon (IIA).

Reaktor AS (Knowit)

Kontormedarbeider, 2009 - 2010

UTDANNING**Mastergrad i arbeids- og organisasjonspsykologi, Universitetet i Bergen, 2010 - 2012**

Rollen som rådgiver og endringsagent i og for organisasjoner. Kunnskap om og trening i innsamling av gyldig informasjon som grunnlag for å forstå og drive utviklingsarbeid for enkeltmennesker, team og organisasjoner. Praksisoppdrag i Statoil TPD TEX for kartlegging av arbeidsmiljø.

Bachelorgrad i arbeids- og organisasjonspsykologi, Universitetet i Bergen, 2006 - 2009

Personal-, ledelse-, arbeids- og organisasjonspsykologi. Valgfag i samfunnsøkonomi og arbeidsrett.

SERTIFISERING OG AKKREDITERING

Sertifisert revisjonsleder etter ISO 19011:2015 (2017) vektlagt anvendelse på standard for NS-EN ISO 9001:2015 Ledelsessystem for kvalitet.

LEAN Fundamentals, (Lean Competency System) Level 1c (Green belt) (2017)

ANNEN RELEVANT INFORMASJON

■ Revisjonslederkurs QA/QLA, Standard Online AS/Norsk sertifisering AS, 2017
Akkreditert sertifisering som kvalitetsleder / revisjonsleder kvalitet.
Revisjonsmetodikk og revisjonsprosessen i hht. NS-EN ISO 19011:2015, vektlagt anvendelse på standard for NS-EN ISO 9001:2015 Ledelsessystem for kvalitet.

■ Spesiell forvaltningsrett – kommuner, NKRF

■ Prosjektledelse 1, 7,5 studiepoeng, Handelshøgskolen BI

■ Kommunikasjon og rapportering i internrevisjon, NIRF

■ Risikostyring i teori og praksis, NIRF

■ Praktisk internrevisjon, NIRF

■ Modul 1: "Innføring i kvalitetsstyring", Modul 2: "Kvalitetsstyring" og Modul 3: "Prosessledelse og forbedringsarbeid", BKK

Lena Davik Fjørtoft
Senior Associate GRC, KPMG Advisory

SPRÅK	
■ Norsk - nynorsk og bokmål: Morsmål ■ Engelsk	
UTVALGT PROSJEKTERFARING	
General Cable	Risikobasert testing av finansielle prosesser, 11.2017 - 11.2017 Prosjektdeltaker Gjennomgang og testing av finansielle prosesser i selskapet, herunder bl.a. leverandørbetalinger, kontraktsetterlevelse, reiseregninger, representasjon, bilagsregistreringer og økonomirapportering.
Tysvær kommune Sektor: Offentlig	Økonomistyring, 06.2017 - 09.2017 Prosjektdeltaker Forvaltningsrevisjon med formålet å vurdere hvilke prosesser og rutiner Tysvær kommune har for å identifisere risiko, håndtere risiko og gjøre tiltak for å rigge sin økonomi når økonomiske forutsetninger som inntekstgrunnlaget blir endret.
Karmøy kommune	Offentlig innkjøp - Etterlevelse, rutiner og kontraktsoppfølging, 03.2017 - 08.2017 Prosjektleder Forvaltningsrevisjonen vektla kontraktsoppfølging. Herunder ble det undersøkt i hvilken grad det skjer en hensiktsmessig og tilstrekkelig oppfølging av kontraktsetterlevelse i et utvalg kontrakter som håndteres i kommunens etater. Revisjonen omfattet også undersøkelser av kommunens rutiner og systemer på innkjøpsområdet, samt test av etterlevelse av grunnleggende krav i lov og forskrift om offentlige anskaffelser.
Haugesund kommune Sektor: Offentlig	Håndtering av byggesaker, 2017 Prosjektdeltaker Forvaltningsrevisjonen vurderte om Haugesund kommune har system og rutiner som sikrer en hensiktsmessig behandling og oppfølging av byggesaker, fra veiledning og søknadsmottak til saken er ferdigbehandlet. For å teste etterlevelsen av rutinene kartla og vurderte forvaltningsrevisjonen et utvalg av byggesaker.
Haugesund kommune Sektor: Offentlig	Internkontroll i seksjon byggesak, 2017 Prosjektdeltaker, ca. 200 timer Forvaltningsrevisjon med formål å vurdere om kommunen har en styring og internkontroll som er hensiktsmessig og tilstrekkelig for å kunne ivareta kravene som gjelder for byggesaker. Arbeidet inkluderte en kundeundersøkelse hos utbyggere i kommunen.
Merck & Co., Inc. Sektor: Offentlig	Internrevisjon MSD Animal Health Innovation AS, Bergen, 2017 Prosjektdeltaker Internrevisjon som inkluderte å levere detaljert prosessanalyse samt testing av etterlevelse av selskapets finansielle prosesser, herunder områdene reiseregninger og manuelle bilagsregistreringer.
Karmøy, Tysvær, Vindafjord og Sauda kommuner Sektor: Offentlig	Overordnede analyser og planer for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll 2016-2020, 2015 - 2016 Prosjektdeltaker Formålet med planene er å prioritere tema og områder i kommunal virksomhet som kan være gjenstand for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll i 2016-2020. For å utarbeide planene gjennomførte vi først en overordnet analyse av risiko- og vesentlighetsvurderinger. Herunder var sentrale deler av arbeidet å identifisere risikoområder basert på dokumentasjon fra kommunen og selskaper, samt å planlegge og gjennomføre workshop for risiko- og vesentlighetsvurderinger med deltakere fra både administrativt og politisk nivå i kommunen. Analysen ga grunnlag for å prioritere områder for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.

Lena Davik Fjørtoft
Senior Associate GRC, KPMG Advisory

BIR (Bergensområdet Interkommunale Renovasjonsselskap) Sektor: Offentlig	Styring og kontroll med kontrakter, 2016 Prosjektdeltaker Forvaltningsrevisjon som undersøkte om BIR-konsernet har tilstrekkelig styring og kontroll med kontraktsoppfølging. Dette omfattet kartlegging og vurdering av organiseringen av og praksisen for kontraktsoppfølging i selskapet. Herunder utførte vi avsjekker av konkret oppfølging av leveranser, pris- og betalingsvilkår og totale kjøp i forhold til kontraktsbestemmelser. Vi undersøkte også i hvilken grad BIR ivaretar krav i forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter.
Os kommune Sektor: Offentlig	Internkontroll innenfor offentlige innkjøp, 2015 - 2016 Prosjektdeltaker Hovedressurs i forvaltningsrevisjon som undersøkte om lover og lokale rutiner blir fulgt og om det er etablert rutiner for styring og kontroll på innkjøpsområdet i Os kommune. Herunder undersøkte vi hvordan kommunen ivaretar oppfølging av inngåtte kontrakter og om kommunen etterlever kravene etter forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter.
Tønsberg kommune Sektor: Offentlig	Næringsutvikling, 2015 Prosjektleder Forvaltningsrevisjon som kartla og etterprøvde arbeidet med næringsutviklingen i Tønsberg kommune, inkludert en undersøkelse hos interessenter av næringsutviklingen.
Sveio kommune Sektor: Offentlig	Saksbehandling, service og haldninger, 2015 Prosjektleder Forvaltningsrevisjon som undersøkte hvordan og i hvilken grad kommunen sikrer et høyt servicenivå overfor kommunens innbyggere og effektiv saksbehandling i tråd med lovkrav. Revisjonen inkluderte kommunens servicekontor, tjenestekontor helse og omsorg, skole- og barnehagekontoret samt plan og næring.
Etne kommune Sektor: Offentlig	Styring av investeringer, 2015 Prosjektdeltaker Hovedressurs i forvaltningsrevisjon som undersøkte om kommunen har tilstrekkelig styring med investeringsprosjekter. Revisjonen inkluderte en gjennomgang av et konkret byggeprosjekt hvor det ble sett på hvilke erfaringer kommunen bør ta særlig lærdom av i framtidige prosjekter. Kommunens system/rutiner samt praksis ble målt opp mot god praksis for prosjektstyring.
Nøtterøy kommune Sektor: Offentlig	Vedlikehold av bygningsmassen, 2015 Prosjektleder Forvaltningsrevisjon med formålet å undersøke effekter av omorganiseringer av eiendomsforvaltningen, samt undersøke og vurdere hvordan kommunen kartlegger vedlikeholdsbehov og prioriterer vedlikeholdsaktiviteter i den kommunale bygningsmassen.
Sauda kommune Sektor: Offentlig	Forvaltningsrevisjon internkontroll på innkjøpsområdet, 02.2015 - 08.2015 Prosjektleder Forvaltningsrevisjon med formålet å vurdere i hvilken grad kommunen har etablert god internkontroll på innkjøpsområdet, samt etterlever grunnleggende krav til anskaffelser, basert på et utvalg gjennomførte innkjøp.
Tysvær kommune Sektor: Offentlig	Internkontroll, 05.2015 - 08.2015 Prosjektdeltaker Forvaltningsrevisjon som undersøkte og vurderte kommunens pågående prosesser og kontrollpunkter tilknyttet et forbedringsprosjekt for internkontroll og bruk av kvalitetssystem.
Austevoll kommune Sektor: Offentlig	Styring av investeringsprosjekter, 2014 - 2015 Prosjektleder Forvaltningsrevisjon hvor vi undersøkte om kommunen har et tilfredsstillende og fungerende prosjektstyringssystem, og om det er etablert gode rutiner for å lære av

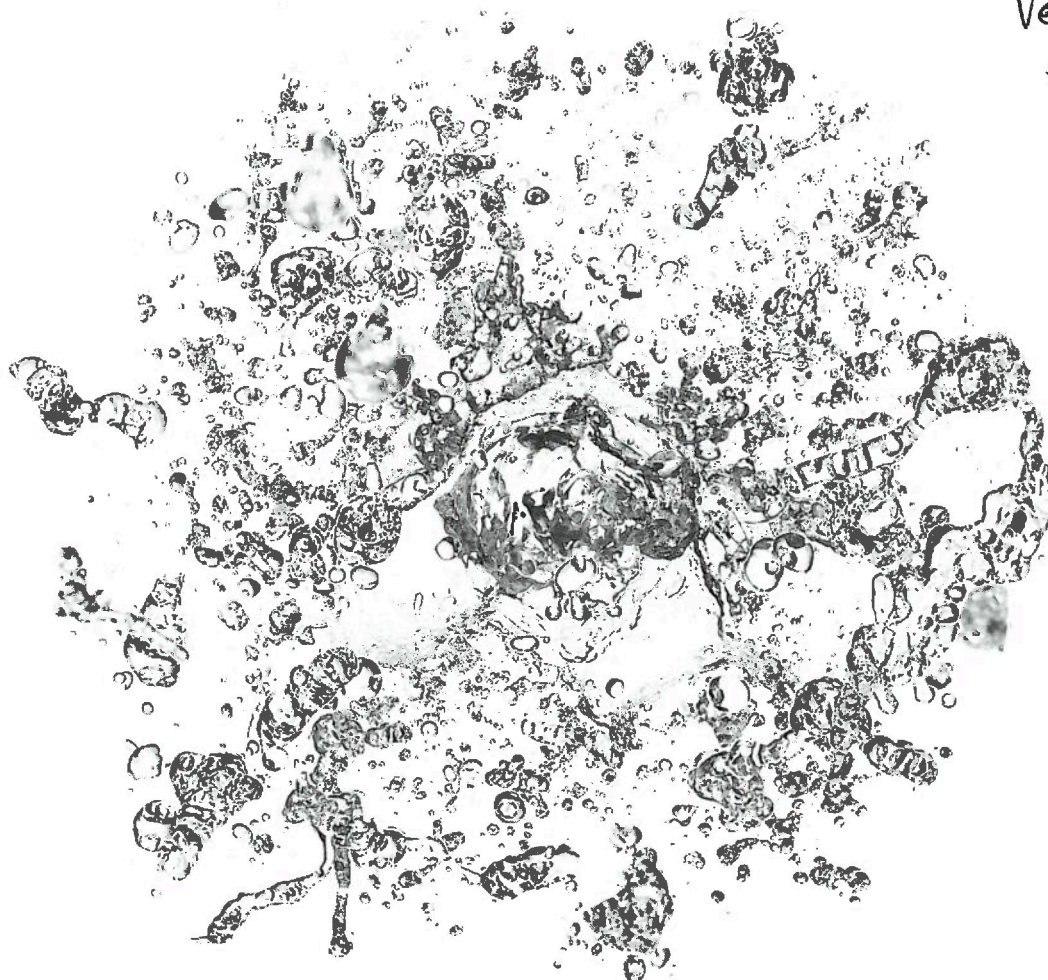
Lena Davik Fjørtoft

Senior Associate GRC, KPMG Advisory

	erfaringer fra gjennomførte prosjekter. Oppdraget inkluderte en vurdering av konkret prosjektstyring i prosjekt rehabilitering av Selbjørn skule.
Sauda kommune Sektor: Offentlig	Tekniske tjenester, 2014 - 2015 Prosjektdeltaker Forvaltningsrevisjon som undersøkte om teknisk enhet har hensiktsmessige saks- og arbeidsprosesser og systemer som understøtter og gjør det mulig å nå målsettinger og oppfylle krav, fra blant annet plan- og bygningsloven.
BKK AS - i tidligere ansettelsesforhold	Sikker jobbutførelse i BKK Nett, 2014 Prosjektleder Internrevisjon med formålet å vurdere om krav til sikkerhet følges opp i praksis i BKKs nettselskap. Det var vektlagt å se på grad av involvering av personell i planlegging, samt praktisk utøvelse av definerte roller (planleggere og utførere av arbeidet, personalleder, operativ leder, Leder for sikkerhet mv.) som er sentrale for å oppnå en sikker jobbutførelse.
BKK AS - i tidligere ansettelsesforhold	HMS-styring, 2013 Prosjektdeltaker Omfattende internrevisjon med mandatet å evaluere hvordan sikkerhetsarbeidet innen helse, miljø og sikkerhet styres, ledes, etterleves og forbedres i BKK-konsernet. Herunder var tema bl. a. målstyring, ledelsesfokus og sikkerhetskultur, roller og ansvar i HMS-arbeidet, HMS-opplæring, vernetjenesten, HMS-prosesser og systemstøtte, innmeldning og håndtering av avvik, sikker jobb analyse og kontroll på etterlevelse.
BKK - i tidligere ansettelsesforhold	Beredskap, 2013 Prosjektdeltaker Internrevisjon med formål å evaluere beredskapskonseptet i BKK med hovedvekt på beredskap for kraftforsyningen. Herunder hvordan risikostyring og beredskap henger sammen, prinsipper for oppbygging av beredskap, og hvordan planer, aktiviteter, rutiner og iverksettelse av disse fungerer for beredskapen.

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 20.11.17
Journalført: 17/384/16a
Arkivkode: 217

VEDHEGG m/1
timefordeling
og priser
Unntatt off
OFH § 23.3
FVL § 13.

Selskapskontroll | Karmøy kommune
Karmsund havn IKS

Tilbud/engagement letter

November 2017

Til kontroll- og kvalitetsutvalget i Karmøy kommune
v/kontrollutvalgssekretariatet

20. november 2017

Tilbud på selskapskontroll av Karmsund havn IKS

Deloitte viser til brev av 10.10.2017 der kontroll- og kvalitetsutvalget ber om tilbud på oppdrag og forslag til prosjektplan for selskapskontroll av Karmsund havn IKS.

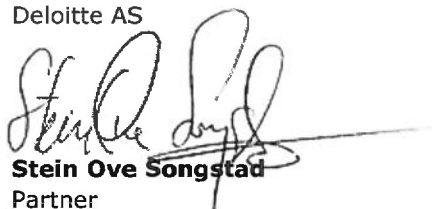
Deloitte har i samsvar med forespørselen laget en prosjektplan for selskapskontroll av Karmsund havn IKS.

Deloitte har satt sammen et team som har bred erfaring med selskapskontroller innen en rekke sektorer som vi mener vil kunne svare på kontroll- og kvalitetsutvalget sin forespørsel på en god måte.

Partner Stein Ove Songstad vil være ansvarlig partner for oppdraget. Han kan kontaktes på tlf.: 91556161 og e-post: ssongstad@deloitte.no

Director Birte Bjørkelo vil være prosjektleder og kontaktperson for kontrollutvalget. Hun kan kontaktes på tlf.: 92898908 og e-post: bbjorkelo@deloitte.no

Med vennlig hilsen
Deloitte AS

Stein Ove Songstad
Partner

Innhold

1.	Innledning	4
2.	Kontrollkriterier	7
3.	Metode	8
4.	Sammensetning av team, tid og ressursbruk	9
5.	Kompetanse på selskapskontroll	11
6.	Erfaring med selskapskontroller	13

«Selskapskontroll av Karmsund
havn IKS - prosjektplan»

November 2017

Prosjektplan utarbeidet for
kontrollutvalget i Karmøy kommune
av Deloitte AS.

Deloitte AS
Postboks 6013 Postterminalen,
5892 Bergen
tlf: 51 21 81 00
www.deloitte.no

1. Innledning

1.1 Bakgrunn

Deloitte har i samsvar med forespørselen fra kontroll- og kvalitetsutvalget i Karmøy kommune utarbeidet en prosjektplan for selskapskontroll av Karmsund havn IKS. Deloitte har lang erfaring med gjennomføring av selskapskontroller og har satt sammen et team som vil gjennomføre selskapskontrollen i samsvar med utvalget sine føringer. For mer informasjon om vår erfaring og teamet se kap. 4-6 i dette tilbudet.

I overordnet analyse ble Karmsund havn IKS vurdert å ha høyest risiko av selskapene Karmøy kommune eier.¹ Det ble påpekt at Karmøy kommune (sammen med Haugesund) er største eier, at det er knyttet store verdier til selskapet, og at selskapet har høye låneforpliktelser. Potensiell negativ miljøpåvirkning som kan medføre brudd på forurensningsloven, ble også identifisert.

1.2 Eierskapet av Karmsund havn IKS

Eierandelen i Karmsund havn IKS er i dag delt mellom seks kommuner, se tabell 1.

Tabell 1: Eierandel i Karmsund havn IKS. Kilde: Karmsund havn IKS Årsberetning 2016

Eierkommune	Eierandel
Karmøy kommune	38,46%
Haugesund kommune	38,46%
Bømlo kommune	7,69%
Tysvær kommune	7,69%
Sveio kommune	3,85%
Bokn kommune	3,85%

Som et interkommunalt selskap har Karmsund havn et representantskap, kalt Havnerådet, bestående av seks medlemmer med vara oppnevnt av hver av de seks eierkommunene. Selskapets styre, kalt Havnestyret, består av fem medlemmer og tre varaer. Karmsund havn IKS har også to datterselskaper, se tabell 2.

Tabell 2: Karmsund havn IKS eierandel i datterselskap. Kilde: Karmsund havn IKS Årsberetning 2016

Selskap	Aksjeandel	Andel egenkapital 2016	Årsresultat 2016
Garpeskjær Eiendom AS	50 %	2 687 960	2 375 919
Garpeskjær Eiendom IS	50 %	14 113 189	9 851 155

1.3 Om selskapet

Karmsund havn IKS har som formål å «arbeide for framtidsrettet og konkurransedyktig utvikling av sjøtransportsystemet for personer og gods, tilrettelegge for sjøbasert næringsutvikling, herunder naturlig tilhørende eiendomsutvikling, og tilrettelegge for synergier med landbasert næringsutvikling.»²

Tabell 3: Nøkkeltall fra regnskap til Karmsund havn IKS (tall i 1000 NOK). Kilde: Bisnode SmartCheck.

Nøkkeltal	2016	2015	2014	2013
-----------	------	------	------	------

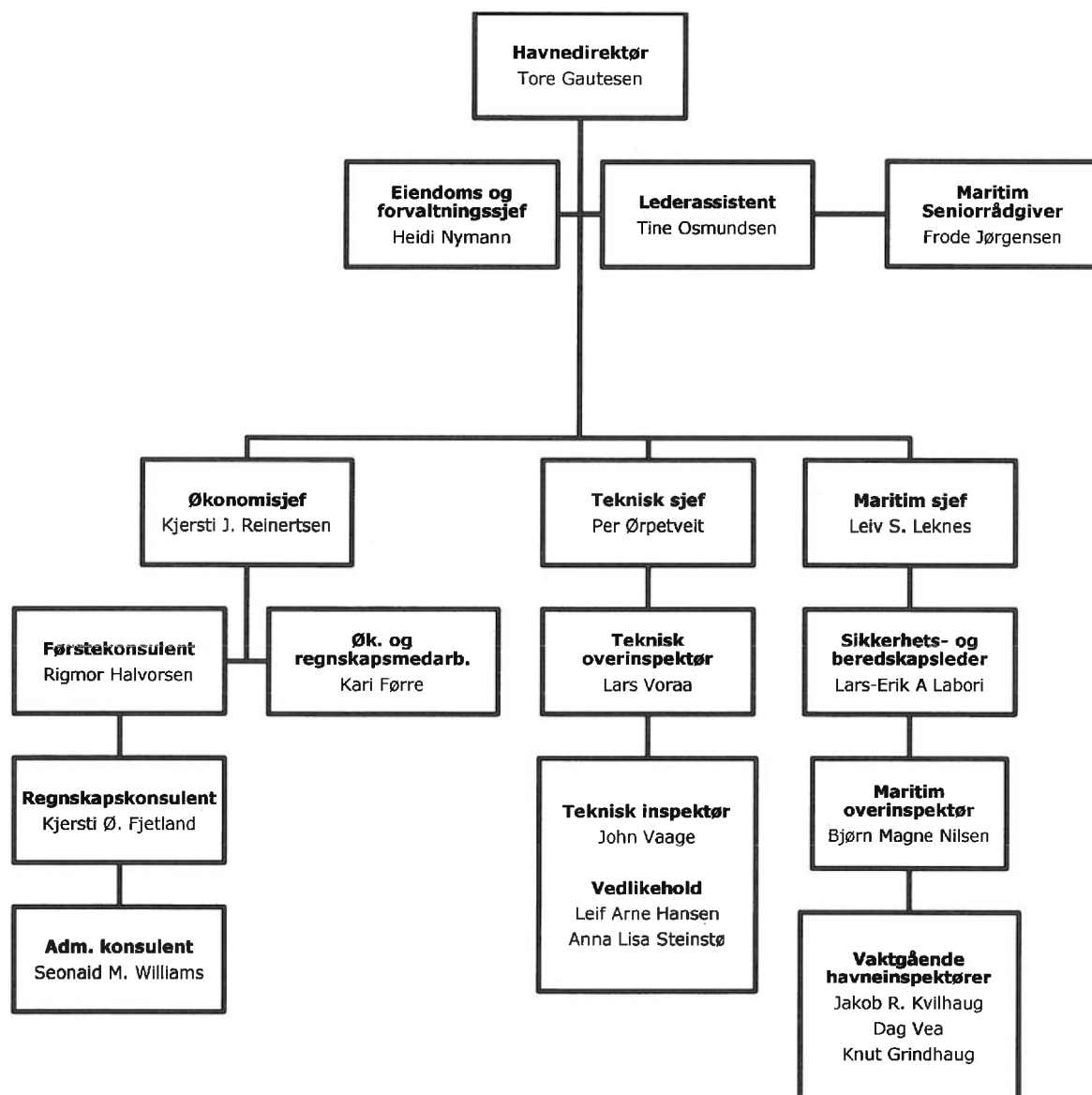
¹ Karmøy kommune: Overordnet analyse. Vedlegg til Plan for selskapskontroll 2016-2019. Utarbeidet av KPMG. Side 14-15.

² Selskapsavtale for Karmsund havn IKS. Forslag til ny selskapsavtale per 18.10.2016.

Sum driftsinntekter ³	79 387	63 426	63 663	58 181
Egenkapital	146 222	141 760	137 473	127 736
Langsiktig gjeld	446 239	444 584	328 377	283 625
Resultat før skatt ⁴	5 539	6 560	9 736	10 737

Selskapet har 17,9 årsverk fordelt på 19 ansatte.⁵ Selskapet er organisert i tre avdelinger: økonomi- og administrasjonsavdeling, maritim avdeling, og teknisk avdeling, i tillegg til havnedirektørens stab. Det opererer innen 10 virksomhetsområder.

Tabell 4: Organisasjonskart per 01.01.2017. Kilde: Karmsund havn IKS Årsberetning 2016.

³ Totalinntekt.

⁴ Ordinært resultat før skattekostnad.

⁵ Karmsund havn IKS Årsberetning 2016, side 15. I tillegg kommer to vikarer i Karmsund Havnevakt, går det fram av nettsiden: <https://karmsundhavn.no/om-karmsund-havnevesen/ansatte/>

1.4 Formål og problemstillinger

Deloitte har tatt utgangspunkt i innspill og føringer fra sekretariatet til kontrollutvalget i Karmøy kommune (i protokoll fra kontrollutvalgsmøte) og orientering fra selskapet i kontrollutvalgsmøte 25.10.2016⁶, og har på bakgrunn av disse utarbeidet følgende forslag til formål og problemstillinger:

Formålet med selskapskontrollen vil være å undersøke og vurdere hvordan selskapet etterlever sentrale føringer fra eierne og krav i regelverket som gjelder for selskapet. Videre vil vi se nærmere på om selskapet har etablert god internkontroll, samt system og rutiner for en forsvarlig økonomisk drift.

Med bakgrunn i formålet er det utarbeidet følgende problemstillinger:

1. I hvilken grad følger selskapet opp vedtatte **føringer fra eierne**?
 - a) I hvilken grad har selskapet en drift i samsvar med vedtatt **eierstrategi**?
 - b) I hvilken grad har selskapet en drift i samsvar med vedtatt **selskapsavtale**?
 - c) I hvilken grad er det etablert hensiktsmessige system for **samhandling og rapportering** mellom selskapet og eierne om vesentlige saker?
2. I hvilken grad er organisering og drift i selskapet i samsvar med krav i **IKS-loven**?
3. Har selskapet etablert et tilfredsstillende system for **internkontroll** med vekt på **etikk, arbeidsmiljø og miljøvern** som omfatter:
 - a) Kontrollmiljø (etikk, organisering, ledelse, ansvarsdeling, samhandling)
 - b) Risikovurderinger (mål, risikovurderinger og risikoreduserende tiltak)
 - c) Kontrollaktiviteter (system og rutiner for kritiske prosesser, samt avvikssystem)
 - d) Kommunikasjon og informasjon i virksomheten
 - e) Ledelsens oppfølging av driften i selskapet
4. I hvilken grad behandler selskapet søknader om tillatelser i samsvar med krav til saksbehandling i **havne- og farvannsloven og forvaltningsloven**?
5. I hvilken grad har selskapet etablert system og rutiner som sikrer at regelverk om **offentlige anskaffelser** etterleves?
6. I hvilken grad har selskapet etablert system og rutiner som sikrer at regelverk om **offentlighet** etterleves?
7. I hvilken grad har selskapet en **forsvarlig økonomisk drift**?
 - a) I hvilken grad er det etablert system og rutiner som sikrer at prinsippet om **selvkost** blir etterlevd for aktuelle områder?
 - b) I hvilken grad har selskapet etablert gode system og rutiner for å planlegge og gjennomføre **investeringer** (herunder risikovurderinger og rutiner for prosjektgjennomføring), for å sikre en forsvarlig utvikling av lånegjelden?

⁶ Karmøy kommune: Saksframlegg. Kontrollutvalget. Møtedato 25.10.2017, saksnr. 43/17. Side 3.
Karmøy kommune: Protokoll. Kontrollutvalget. Møtedato 25.10.2016 saksnr. 33/16. Side 2-3.

2. Kontrollkriterier

2.1 Innledning

Kontrollkriteriene vil bli hentet fra og utledet av autoritative kilder, rettsregler, politiske vedtak og fastsatte retningslinjer. Kontrollkriteriene som er listet opp nedenfor er ikke uttømmende for hva som kan være relevant i selskapskontrollen. Andre kriterier vil kunne komme til dersom det skulle være nødvendig for å få en fullstendig undersøkelse og vurdering av problemstillingene.

2.2 Kilder

Ved selskapskontroll av Karmsund havn IKS vil vi ta utgangspunkt i følgende kilder:

Lov og forskrift

- Lov om interkommunale selskaper
- Lov om offentlige anskaffelser med forskrifter
- Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd
- Lov om vern mot forurensninger og om avfall og forskrift om begrensning av forurensning
- Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker
- Forskrift om orden i og bruk av farvann og havner, Haugesund, Karmøy, Tysvær, Bokn, Sveio og Bømlo kommuner, Rogaland og Hordaland
- Forskrift om anløpsavgift for Karmsund interkommunale havnevesen IKS
- Forskrift om saksbehandlingsgebyr for Karmsund interkommunale havnevesen IKS
- Forskrift om saksbehandlingsgebyr etter lov om havner og farvann

Kommunale dokumenter

- Eierstrategi
- Andre relevante vedtak

Dokumenter fra selskapet

- Selskapsavtale for Karmsund havn IKS
- Eierstrategi for Karmsund havn IKS
- Selskapets tjenesteavtale med eierkommunene
- Saksdokumenter og protokoller fra styre- og representantskapsmøter
- Prislister over anløpsavgift, gebyrer og vederlag
- Instruks for valgkomitéen i Karmsund havn IKS
- Etske retningslinjer

Annet

- KS Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll
- COSO – rammeverk for internkontroll
- Veileder til utarbeidelse av avfallsplaner i havner

3. Metode

3.1 Innledning

Deloitte vil utføre prosjektet i samsvar med gjeldende standard for forvaltningsrevisjon RSK 001 og veileder for gjennomføring av selskapskontroll utarbeidet av NKRF⁷ og krav til kvalitetssikring i Deloitte Policy Manual (DPM).

3.2 Dokumentanalyse

Innsamlet selskapsinformasjon, rutiner og retningslinjer, rettsregler og vedtak, samt dokumentasjon på etterlevelse av interne rutiner og regelverk m.m. vil bli analysert. Vi vil også se på selvkostregnskap og rutiner for dette. Innsamlet informasjon vil bli vurdert opp mot kontrollkriteriene.

3.3 Intervju

For å få supplerende informasjon til skriftlige kilder, vil Deloitte intervju personer fra Karmsund havn IKS (både representanter fra representantskap, styret og ledelse i selskapet). Endelig utvalg av hvem som vil bli intervjuet eller som vil besvare på spørsmål i selskapet vil bli tatt etter innledende analyse, men vi regner med å gjennomføre 6-8 intervju.

3.4 Stikkprøver

Vi vil gjennomføre et utvalg av stikkprøver for å undersøke at selskapet behandler søknader om tillatelser i samsvar med krav til saksbehandling i havne- og farvannsloven og forvaltningsloven.

3.5 Verifisering og høring

Oppsummering av intervju vil bli sendt til de som har blitt intervjuet for verifisering. Det er informasjon fra de verifiserte intervjureferatene som vil bli benyttet i rapporten. Faktadelen i rapporten vil bli sendt til selskapet for verifisering. Deretter vil hele rapporten, inkludert vurderingsdel og forslag til tiltak, bli sendt til selskapet og eierne (kommunen) for uttalelse. Høringsuttalelsene vil bli vedlagt den endelige rapporten som blir sendt til kontrollutvalget.

3.6 Kvalitetssikring

Kvalitetssikring av selskapskontroller er underlagt kravene til kvalitetssikring i Deloitte Policy Manual (DPM). Deloitte har også valgt å legge forvaltningsrevisjonsstandarden RSK 001 til grunn ved gjennomføring av selskapskontroller. Dette gjør at prosessen for kvalitetssikring av selskapskontroller er lik prosessen med kvalitetssikring av forvaltningsrevisjoner.

⁷ Norsk kommunerevisorforbund (NKRF): *Selskapskontroll - fra a -å. (Praktisk veileder)*. Utarbeidet 2010.

4. Sammensetning av team, tid og ressursbruk

4.1 Nøkkelpersonell

Stein Ove Songstad er ansvarlig partner på oppdraget. I tillegg vil teamet bestå av prosjektleder Birte Bjørkelo (Director), Marius Aure (konsulent) og Else Holst Larsen (partner og ekspertressurs). Deloitte har satt sammen et team som sikrer at prosjektet blir gjennomført i samsvar med gjeldende retningslinjer, samt med nødvendig kompetanse og erfaring innenfor selskapskontroll og kommunal revisjon.

4.2 Uavhengighet

Deloitte er regnskapsrevisor for Karmsund Havn IKS. Lic. Jur. Oddvar Overå har på vegne av Forum for kontroll og tilsyn utredet spørsmål vedrørende revisors uavhengighet ved utøving av kommunal og fylkeskommunal selskapskontroll. Spørsmålet er om kommunens valgte revisor også kan gjennomføre selskapskontroll i selskaper hvor vedkommende er valgt som revisor.

I utredningen skiller Overå mellom selskaper som fullt ut - direkte eller indirekte - er eid av kommuner og/eller fylkeskommuner, jf. koml. § 80, og selskaper hvor også staten og/eller private er eiere.

For de først nevnte selskapene har Overå kommet til «at det ikke kan være noe i veien for at kommunens revisor kan gis i oppdrag å utføre selskapskontroll selv om vedkommende også er valgt revisor for det aktuelle selskapet.»

For selskaper som ikke er fullt ut kommunalt eid er Overås konklusjon «at kommunens/ fylkeskommunens revisor som samtidig er valgt revisor for et selskap av den kategori det her er tale om, i alle fall ikke kan brukes til å utføre forvaltningsrevisjon av selskapet.» Overå konkluderer videre med at det må «være mest korrekt å konkludere med at kombinasjonen av de aktuelle oppdrag vil komme i strid med uavhengighetskravet» når det gjelder eierskapskontroll, som er den obligatoriske delen av selskapskontrollen.

Ettersom Karmsund Havn IKS er et fullt ut eid kommunalt selskap, omfattet av § 80 vil det derfor ikke være noe i veien for at Deloitte gjennomfører en selskapskontroll av selskapet. I kraft av å være regnskapsrevisor har Deloitte heller ikke gjennomført andre oppdrag for selskapet som kan komme i konflikt med denne selskapskontrollen.

4.3 Ressursbruk

Med utgangspunkt i prosjektets karakter og planen som er lagt for hvordan prosjektet skal gjennomføres vil det ta totalt 385 timer å gjennomføre prosjektet. Dette inkluderer forberedelse av prosjektet, utarbeidelse av problemstillinger og prosjektplan, forberedelse og gjennomføring av datainnsamling, analyse av data og utarbeidelse og kvalitetssikring av rapport. Timeestimatet omfatter presentasjon av rapporten i kontroll og kvalitetsutvalget i Karmøy kommune.

Timeestimatet inkluderer ikke forberedelse og gjennomføring av presentasjon i andre kontrollutvalg eller kommunestyrene. Dette er ikke mulig å estimere ettersom det på nåværende tidspunkt er ukjent hvor mange kommuner som skal være med i selskapskontrollen. En eventuell presentasjon av rapporten i kontrollutvalg og kommunestyret vil bli fakturert etter medgått tid for hver kommune, 4-8 timer for hvert møte, i tillegg til det totale timetallet som er presentert over.

Antall timer er beregnet i forhold til problemstillingene som er presentert. Dersom kontroll- og kvalitetsutvalget ønsker å justere omfanget kan vi gjerne ha en dialog om dette. For eksempel kan vi kutte stikkprøver, ev legge til stikkprøver for anskaffelser om det er ønskelig.

Se vedlegg for oversikt over timefordeling og timepris.

4.4 Gjennomføringsplan

Oppstart vil tilpasses kontrollutvalgenes vedtak og ev. når prosjektplanen har blitt vedtatt i de kommuner som blir forespurt. Vi regner med at gjennomføring av selskapskontrollen vil ta inntil 5-6 måneder fra oppstartsdato. Dersom prosjektet startes i januar 2018 vil rapporten være klar for oversending til kontrollutvalget ved sekretariatet innen utgangen av mai 2018. For å kunne gjennomføre prosjektet innen denne fristen og med stipulert timebruk er det nødvendig at selskapet sender over etterspurt dokumentasjon innen de frister som blir satt, og at utvalgte personer stiller til og verifiserer intervju.

5. Kompetanse på selskapskontroll

Nedenfor gir vi en presentasjon av det tilbudte teamet med erfaring fra selskapskontroll og kommunal forvaltningsrevisjon. Deloitte har arbeidet med kommunal revisjon siden 2004 og har dermed opparbeidet lang og bred erfaring blant våre medarbeidere.

Stein Ove Songstad
Partner

Risk Advisory

Forvaltningsrevisjon

Selskapskontroll

Virksomhetsstyring

Prosjektledelse

Evaluering

Granskning

Kontraktsrevisjoner

Stein Ove Songstad har en juridisk embetseksamen (Cand. Jur) og en master i ledelse (Master of Management). Han har lang erfaring fra offentlig sektor, herunder Justisdepartementet, Riksrevisjonen, Hordaland fylkeskommune og Politi- og lensmannsetaten. Han har vært ansatt i Deloitte siden 2004.

Stein Ove har bred og omfattende erfaring fra offentlig og privat sektor, og har ansvar for Deloitte's kontrollrelaterte tjenester for stat, helse og kommunal sektor. Dette gjelder forvaltningsrevisjon, selskapskontroll, internkontroll, risikostyring og kontraktsrevisjon, evalueringer, internrevisjon. Gjennom praktisk erfaring har han svært god innsikt i organisering, regelverk og normer som regulerer de ulike sektorene. Han har også omfattende erfaring fra komplekse og krevende granskninger, kartlegginger og undersøkelser i privat og offentlig sektor, herunder departementer, direktorater, store internasjonale børsnoterte selskaper (bla. Telenor/VimpelCom-granskningen), statsforetak og regionale helseforetak.

I Deloitte er Stein Ove ansvarlig partner for en rekke kommunale oppdrag, herunder avtaler om forvaltningsrevisjon og selskapskontroll i ca 30 kommuner og to fylkeskommuner. Han har omfattende erfaring og kunnskap fra evalueringer, kartlegginger og vurderinger om samtlige virksomhets og tjenesteområder i kommunal sektor. Dette gjelder organisering, styring, rettsregler, organisasjonskultur og utfordringer i kommunal sektor.

Birte er utdannet cand.polit. med hovedfag i administrasjons- og organisasjonsvitenskap fra Universitetet i Bergen. Birte har arbeidet med et doktorgradsprosjekt ved samme institutt og har bred erfaring med både kvalitative og kvantitative samfunnsvitenskapelige metoder.

Birte har god kjennskap til offentlig forvaltning og har vært ansvarlig for flere forvaltningsrevisjonsprosjekt og selskapskontroller i kommuner og fylkeskommuner innenfor flere virksomhetsområder. Spesielt har Birte kjennskap til områder knyttet til internkontroll, HMS, anskaffelser, samferdsel, eierskapsforvaltning m.m. Birte har videre vært ansvarlig for å gjennomføre overordnet risiko- og vesentlighetsanalyser for en rekke

Birte Bjørkelo
Director

Risk Advisory

Forvaltningsrevisjon

Selskapskontroll

Evalueringer

Risikoanalyse

Kommunal egenkontroll

kommuner og fylkeskommune for å vurdere risiko knyttet til (fylkes-) kommunale virksomhetsområder og eierskap.

Birte har videre vært prosjektleder for utarbeidelse av en veileder for kontrollutvalgsarbeid på oppdrag fra Kommunal- og regionaldepartementet (Kontrollutvalgsboken). Birte har også vært prosjektleder for en nasjonal evaluering av kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariat. I tillegg har Birte utarbeidet en veileder i kontrollutvalgsarbeid for Fylkesmannen i Nordland.

Birte holder foredrag og kurs innenfor området egenkontroll og forvaltningsrevisjon i offentlig sektor.

Else Holst-Larsen
Partner

Audit and Assurance

Offentlig sektor

Kommunal revisjon

Regnskapsrevisjon

Else Holst-Larsen er statsautorisert revisor, er utdannet siviløkonom fra Norges handelshøyskole og har høyere revisorstudium/MBA fra samme studiested. Hun har nesten tretti års arbeidserfaring med revisjon og offentlig sektor, og har arbeidet i Deloitte siden 2000.

Else har flere års erfaring som økonomisjef og spesialkonsulent fra kommunal sektor, og har siden 2005 vært engasjert i revisjon av kommuneregnskap og kommunale foretak, forvaltningsrevisjon, selskapskontroll og konsulentoppdrag. Hun er partner på Haugesundkontoret til Deloitte og er oppdragsansvarlig partner for en rekke norske kommuner. Else har blant annet vært ansvarlig partner for revisjon av Karmøy kommune og Haugesund kommune, og er i dag blant annet ansvarlig revisor for Bokn, Sveio og Bømlo kommune.

I tillegg til kommunal revisjon har Else erfaring fra revisjon fra virksomheter innenfor en rekke ulike bransjer.

Marius Bergvik Aure
Consultant

Risk Advisory

Forvaltningsrevisjon

Selskapskontroll

Marius er utdannet statsviter fra Universitetet i Bergen og har en mastergrad i politikk og styring i EU fra London School of Economics. Han har tidligere arbeidet i Utlendingsnemnda og i forskningsbedriften Akvaplan-niva, hvor han var med i organiseringen av nordområdekonferansen Arctic Frontiers i årene 2014- 2016.

Marius har vært ansatt i Deloitte siden mars 2017, og har så langt erfaring fra forvaltningsrevisjonsprosjekter innenfor investeringsprosjekter, næringsrettet arbeid, og informasjonssikkerhet. I tillegg arbeider Marius med selskapskontroller og har erfaring med selskapskontroll både av arbeidsmarkedsbedrifter, vann og avløpselskap, regionalt brannvesen og generell kommunal eierskapsforvaltning.

6. Erfaring med selskapskontroller

Deloitte kan vise til erfaring og kompetanse innen et bredt spekter av områder og for en rekke kommuner og fylkeskommuner som er relevante for gjennomføring av selskapskontroll av Karmsund havn IKS. Kanskje særlig relevant erfaring går på selskapskontroller av større logistikk-knutepunkt som lufthavn, infrastruktur som broforbindelser og lett jernbane, samt samfunnsskrittiske selskaper som brannvesen og kraftselskap. Deloitte har også lang erfaring med selskapskontroller av store interkommunale selskap med mange kommunale eiere.

Nedenfor følger en oversikt over utvalgte selskapskontroller Deloitte har gjennomført i den senere tid. Deloitte har gjennomført selskapskontroller av en rekke virksomheter og selskapsformer, både aksjeselskap og interkommunale selskap. Dette er prosjekt som er utført av Deloitte sitt forvaltningsrevisjons- og selskapskontrollteam, med hovedvekt på ressursene ved vårt Bergenskontor.

Oversikten viser bare avsluttede prosjekt, men vi har per i dag flere pågående selskapskontroller for ulike kommunale og fylkeskommunale oppdragsgivere, blant annet av et stort brann- og redningsselskap, en arbeidsmarkedsbedrift, og et vann- og avløpselskap.

Oppdragsgiver	Leveranse
Hordaland fylkeskommune	Deloitte er valgt revisor for regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll i perioden 2008-2019(21). Deloitte har gjennomført selskapskontroll av: • Hordaland Teater LL (2017) • Arkivplikt til selskap Hordaland fylkeskommune har eierskap i (2016) • Hardanger AKS (2015-2016) • Hardangerbrua AS (2014) • Fastlandssambandet Halsnøy AS (2014) • Business Region Bergen AS (2013) • Eierskapsforvaltningen (2009, 2012-2013) • Sunnhordaland Lufthavn (2012) • Bybanen AS (2011) • Beredt AS (2010) • Eierskapsforvaltningen av arbeidsmarkedsbedrifter (2009-2010)
Bergen kommune	• Selskapskontroll av eierskapsforvaltningen (2016)
Bømlo kommune	Deloitte har gjennomført selskapskontroll av: • Bømlo vatn og avløp AS (2014) • Bømlo kommunale Eiendomsselskap AS (2011-2012) • Moster Amfi og kirkehistoriske senter AS (2009) • Eierskapsforvaltningen i kommunen (2009)
Fitjar kommune	Deloitte har gjennomført selskapskontroll av: • Eigarskapsforvaltning i kommunen (2009)
Fjell kommune	Deloitte har gjennomført selskapskontroll av: • Sotra Brannvern IKS (2014-2015) • FjellVAR AS (2013) • Gode Sirklar AS (2011) • Eiendomsforvaltningen i kommunen (2009)
Haugesund kommune	Deloitte har gjennomført selskapskontroller av: • Arbeidsmarkedsbedrifter (eierskapskontroll) (2013) • Haugalandet interkommunale miljøverk IKS (2010-2011)
Karmøy kommune	Deloitte har gjennomført selskapskontroll av:

	• Selskapskontroll av Haugaland Kraft AS (2015) • Eierskapsforvaltningen i kommunen (2013)
Klepp kommune	Deloitte har gjennomført selskapskontroll av: • Selskapskontroll av Rogaland Brann og Redning (pågåar) • Klepp Energi AS (2014)
Kvam herad	Deloitte har gjennomført selskapskontroll av: • Hardanger AKS AS (2015-2016) • Eierskapsforvaltningen i kommunen (2009-2010)
Kvinnherad kommune	Deloitte har gjennomført selskapskontroll av: • Eierskapsforvaltningen i kommunen (2009-2010). • Sunnhordland interkommunale miljøverk (SIM) (flere oppdragsgivere)
Lier kommune	Deloitte har gjennomført selskapskontroll av: • Lier Everk AS (2014)
Lindås kommune	Deloitte har gjennomført selskapskontroll av: • Eierskapsforvaltning (pågåar) • Knarvik Industri og Miljø AS (pågåar) • Lindås tomteselskap AS (2014-2015) • Eierstyring Lindås tomteselskap AS (2010)
Sandefjord kommune	Deloitte har gjennomført selskapskontroll av: • Eigarskapsforvaltning i kommunen (2009-2010)
Stord kommune	Deloitte har gjennomført selskapskontroll av: • Eierskapsforvaltningen til kommunen (2009) • Sunnhordland interkommunale miljøverk (SIM) (flere oppdragsgivere)
Sund kommune	Deloitte har gjennomført selskapskontroll av: • Sund Vatn og avlaup AS (pågåar) • Eierskapsforvaltningen i Sund kommune (2009)
Time kommune	Deloitte har gjennomført selskapskontroll av: • Eierskapsforvaltningen i kommunen (2013)
Tysnes kommune	Deloitte har gjennomført selskapskontroll av: • Sunnhordland interkommunale miljøverk (SIM) (flere oppdragsgivere)
Tønsberg kommune	Deloitte har gjennomført selskapskontroll av: • Vestfold Interkommunale Vannverk (VIV) IKS (2013)
Vaksdal kommune	Deloitte har gjennomført selskapskontroll av: • Eierskapsforvaltningen i kommunen (2014-2015)
Øygarden kommune	Deloitte har gjennomført selskapskontroll av: • Eierskapsforvaltningen i kommunen (2009)

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontroll- og kvalitetsutvalget	29.11.17	50/17
Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 29.11.17**Vedlegg:**

- 63. Statusoversikt pr. november 2017
- 64. Komm.styrevedtak 20.11.17, sak 103/17 –Oppfølging av rapport «Barneverntjenesten»
- 65. Vedr. protokollering under sak Event. møtet 10.05.17 – Unntatt off. OFL§ 23/KL § 31.3
- 66. Protokoll fra generalforsamling 14.11.17 – Haugaland Kraft AS
- 67. Protokoll fra representantskapsmøte 28.04.17 – Haugaland Vekst IKS
- 68. Innkalling til møte i representantskapet 15.12.17 – Haugaland Vekst IKS
- 69. Innkalling til eiermøte 23.11.17 kl. 12.00 - Karmsund Havn IKS
- 70. Kommunal rapport – Bernt svarer - «Inhabil når rådmann ansettes?»
- 71. NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2018 – 7.-8.02.18 – program – deltakelse/påmelding

Saksorientering:

Vedlagt følger de ovenfor opplistede tema, brev, meldinger og lignende til kontroll- og kvalitetsutvalgets orientering.

SEKRETARIATETS FORSLAG TIL VEDTAK:

Referatsaker 63 - 71 blir tatt til orientering.

Aksdal, 22.11.17

Toril Hallsjø

Daglig leder/utvalgssekretær

Kontrollutvalget i Karmøy - Statusoversikt november 2017

Saker fra bestilling til behandling i kontroll- og kvalitetsutvalget

Forvaltningsrevisjon	Bestilling	Tidsbruk	Status	Ferdig	Merknader
<i>Kostnadseffektivitet innen pleie- og omsorgstjenestene</i>	29.11.17	250	Til bestilling	Mars 2018	
Selskapskontroll					
<i>Karmsund Havn IKS</i>	Des./jan.	?		Våren -18	
Andre saker					
<i>Solstein AS</i>	23.11.16	orientering	25.01.17		daglig leder
<i>Opplev Avaldsnes AS</i>	23.11.16	orientering	22.03.17		daglig leder
<i>Karmøy Rådhus AS</i>	23.11.16	orientering	10.05.17		budsjettsjef
<i>Haugaland Bompengeselskap AS</i>	23.11.16	orientering i møtet	21.06.17		styreleder/ordfører
<i>Dagtilbud for demente – sak fra hovedutvalg</i>	21.06.17	skriftlig og orientering	30.08.17, sak 32/17		
<i>Karmøy Kino AS</i>	23.11.16	orientering	30.08.17		kinosjef
<i>ASKI AS</i>	23.11.16	orientering	25.10.17		daglig leder
<i>Næringssjef</i>	23.11.16	orientering	29.11.17		næringssjef

Saker under politisk behandling eller til oppfølging i kontrollutvalget

Forvaltningsrevisjon eller selskapskontroll	Bestilt KU	Behandlet i KU	Behandlet i KST	Planlagt oppfølg.	Merknader
«Innkjøp»	22.03.17, sak 14/17	20.09.17, sak 37/17	23.10.17, sak 82/17	april -18	KPMG
«Håndtering av varslingsaker»	26.10.16, sak 45/16	22.03.17, sak 13/17	15.05.17, sak 31/17	febr. -18	KPMG
«Varslingsak»	09.03.17, sak 9/17	10.05.17, sak 21/17	19.06.17, sak 68	jan. -18	KPMG

Avsluttede prosjekter

	Bestilt	Behandlet i KU	Behandlet i KST	Fulgt opp i KST	Merknader
Forvaltningsrevisjon					
<i>Psykososialt skolemiljø»</i>	09.03.16, sak 8/16	31.08.16, sak 32/16	31.10.16, sak 92/16	18.09.17, sak 73/17	
<i>«Barneverntjenesten»</i>	20.05.15, sak 19/15	09.03.16, sak 9/16	02.05.16, sak 30/16	18.09.17, sak 74/17	
Selskapskontroll					
Andre saker					
<i>Planer og overordnet analyser 2016-2020</i>	25.11.15, sak 41/15	15.06.16, 26-27/16	19.09.16, 66-67/16	Neste 4 år	KPMG

**SAKSPROTOKOLL - OPPFØLGING AV
FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT "BARNEVERNTJENESTEN"
HØSTEN 2017**

Kommunestyret behandlet saken den 20.11.2017, saksnr. 103/17

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Karmøy kommunestyre tar tilbakemeldingene om oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapporten «Barneverntjenesten» til orientering.

66

PROTOKOLL FRA EKSTRAORDINÆR GENERALFORSAMLING I

HAUGALAND KRAFT AS

Den 14. november 2017 kl. 13.00 ble det holdt ekstraordinær generalforsamling i Haugaland Kraft AS, org. nr. 915 636 756 ("**Selskapet**") på Selskapets kontor i Haugesund.

Generalforsamlingen ble åpnet av styrets leder, Didrik Brun Ferkingstad, som opptok en fortegnelse over de møtende aksjonærer. Til stede var:

Aksjonær	Aksjer	Eierandel	Stemmer
Karmøy Kommune (org. nr. 940 791 901), representert ved Jarle Nilsen	179 360 000	42,73 %	42,73 %
Haugesund Kommune (org. nr. 944 073 787), representert ved Arne-Christian Mohn	127 880 000	30,47 %	30,47 %
Tysvær Kommune (org. nr. 964 979 812), representert ved Sigmund Lier	39 200 000	9,34 %	9,34 %
Sveio Kommune (org. nr. 864 967 272), representert ved Håkon Skimmeland	20 200 000	4,81 %	4,81 %
Bokn Kommune (org. nr. 964 979 723), representert ved Lars Sigmund Alvestad	4 320 000	1,03 %	1,03 %
Utsira Kommune (org. nr. 964 979 901), representert ved Marte Eide Klovning	1 640 000	0,39 %	0,39 %
Skånevik Ølen Kraftlag AS (org. nr. 948 429 209), representert ved Kåre L. Berge	19 727 176	4,70 %	4,70 %
Totalt:	392 327 176	93,47 %	93,47 %

Følgelig var 93,47 % av aksjer og stemmer i Selskapet representert.

I tillegg møtte generalforsamlingsdelegater og representant for kontrollutvalget, se vedlegg 2.

Følgende saker ble diskutert og vedtatt:

1 GODKJENNELSE AV INNKALLING OG DAGSORDEN

Møtelederen reiste spørsmål om det var noen bemerkninger til innkallingen, herunder meddelelsen sent til aksjonærene 31. oktober 2017 vedrørende utvidelse av valgkomiteen med ett medlem som skal velges blant personer foreslått av Finnås Kraftlag SA og endring av vedtektene for å opprettholde kontrollutvalgenes innsynsrett i selskapet iht kommuneloven § 80, eller dagsordenen. Da det ikke var noen innvendinger, ble innkallingen og dagsordenen ansett som godkjent. Samtlige av Selskapets aksjonærer har samtykket til at saken om utvidelse av valgkomiteen som angitt ovenfor blir behandlet på denne generalforsamlingen. Møtelederen erklærte generalforsamlingen som lovlig satt.

2 VALG AV MØTELEDER

Styrets leder ble valgt til møteleder. Beslutningen var enstemmig.

3 VALG AV ÉN PERSON TIL Å MEDUNDERTEGNE PROTOKOLLEN

Marte Eide Klovning ble enstemmig valgt til å undertegne protokollen sammen med møtelederen.

4 RETTET KAPITALFORHØYELSE MOT FINNÅS KRAFTLAG SA

I tråd med styrets forslag ble følgende enstemmig vedtatt:

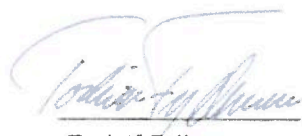
- i) Haugaland Kraft AS' aksjekapital forhøyes med NOK 24 626 963, fra NOK 209 863 588 til NOK 234 490 551, ved utstedelse av 49 253 926 nye aksjer pålydende NOK 0,50.
- ii) Aksjene skal i sin helhet tegnes av Finnås Kraftlag SA, org nr 944 664 440, adresse Hollundsdaalen 1, 5430 Bremnes.
- iii) Det skal betales NOK 12,9532821 per aksje, til sammen MNOK 638, hvorav NOK 24 626 963 er aksjekapital og NOK 613 373 037 regnskapsføres som annen innskutt egenkapital (overkurs).
- iv) Kapitalforhøyelsen skal i sin helhet gjøres opp ved overdragelse av 379 946 aksjer, total eierandel på 10,139 %, som Finnås Kraftlag SA eier i Sunnhordland Kraftlag AS, org nr 916 435 711, mot utstedelse av aksjer i Selskapet. Finnås Kraftlag SA sine aksjene i Sunnhordland Kraftlag AS overføres til Selskapet i henhold til aksjelovens regler.
- v) Aksjeeiernes fortrinnsrett til tegning og tildeling av de nye aksjene etter aksjeloven § 10-4 fravikes, jf. § 10-5.
- vi) Aksjene tegnes på generalforsamlingen ved underskrift på protokollen.
- vii) Innskuddet skal gjøres opp umiddelbart etter tegningen ved overdragelse av 379 946 aksjer som i Sunnhordland Kraftlag AS til Selskapet, som kan disponere over innskuddet før kapitalforhøyelsen er registrert. For nærmere beskrivelse av innskuddet vises det til styrets redegjørelse samt revisors bekreftelse av redegjørelsen, jf aksjeloven § 10-2, jf § 2-6, som er forelagt for generalforsamlingen.
- viii) De nye aksjene gir fulle rettigheter i Selskapet, inkludert rett til utbytte, fra tegningstidspunktet.
- ix) De antatte utgiftene med kapitalforhøyelsen utgjør NOK 15 000 (eks MVA).
- x) Vedtektenes § 4 til å lyde:

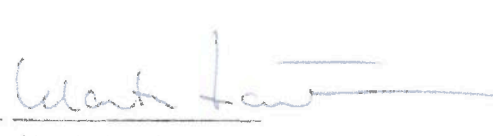
"Selskapets aksjekapital er NOK 234 490 551, fordelt på 468 981 102 aksjer á kr 0,50, alle fullt innbetalt og lydende på navn."

I henhold til ovenstående vedtak ble følgende aksjetegning foretatt:

For Finnås Kraftlag SA

Totalt 49 253 926 aksjer. For hver aksje
Finnås Kraftlag SA tegner forplikter Finnås
Kraftlag SA seg til å betale NOK
12,9532821, til sammen MNOK 638.

Torleif Fylkesnes

Martin Laurhammer

Dermed var samtlige aksjer tegnet.

Selskapets oppdaterte vedtekter følger som vedlegg 1 til denne protokollen.

5 STYREFULLMAKT TIL Å FORHØYE AKSJEKAPITALEN

I tråd med styrets forslag ble følgende enstemmig vedtatt:

- i) I henhold til aksjeloven § 10-14 gis styret fullmakt til å forhøye selskapets aksjekapital med inntil NOK 30 000 000.
- ii) Fullmakten kan benyttes slik styret finner det hensiktsmessig, herunder i forbindelse med emisjoner og oppkjøp av eller investeringer i andre selskaper.
- iii) Fullmakten gjelder frem til neste ordinære generalforsamling i 2018, men likevel ikke lenger enn 30. juni 2018.
- iv) Aksjeeiernes fortrinnsrett til de nye aksjer etter aksjeloven § 10-4 skal kunne fravikes.
- v) Fullmakten omfatter også kapitalforhøyelse mot innskudd i andre eiendeler enn penger mv. etter aksjeloven § 10-2.
- vi) Fullmakten omfatter ikke kapitalforhøyelse ved fusjon etter aksjeloven § 13-5.

6 VEDTEKSENDRING

I tråd med styrets forslag ble følgende enstemmig vedtatt tilføyd som ny § 11 i selskapets vedtekter:

"Kontrollutvalg og revisor i kommuner som eier aksjer i selskapet har rett til å kreve de opplysninger som kreves påkrevd for deres kontroll, og i den utstrekning det finnes nødvendig foreta undersøkelser i selskapet, jf kommunelovens § 80."

7 VALG AV NYTT MEDLEM TIL VALGKOMITEEN UTPEKT AV FINNÅS KRAFTLAG SA

I tråd med forslag ble følgende enstemmig vedtatt:

"Valgkomiteen utvides med ett medlem og som nytt medlem til valgkomiteen velges Torleif Fylkesnes. Valgkomiteen består etter dette av følgende medlemmer:

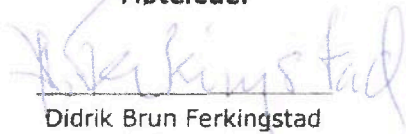
- i) Leder: Aase Simonsen
- ii) Medlem: Arne-Christian Mohn
- iii) Medlem: Ola Apeland
- iv) Medlem: Torleif Fylkesnes

* * *

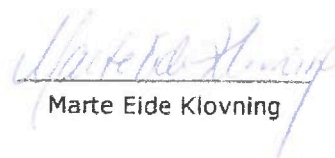
Mer forelå ikke til behandling.

Generalforsamlingen ble deretter hevet.

Møteleder

Didrik Brun Ferkingstad

Medundertegner

Marte Eide Klovning

Vedlegg 1: Oppdaterte vedtekter for Haugaland Kraft AS per 14. november 2017

Vedlegg 2: Oversikt over oppmøtte på generalforsamlingen

Delegater til ekstraordinær generalforsamling i Haugaland Kraft AS –
14. november 2017

Karmøy kommune:

Jarle Nilsen	med stemmerett
Roald Alsaker	
Pål Andre Døsen	
Svanhild L. Andersen	Kalt inn for Aase Simonsen
Magnar Jordåen	Kalt inn for Siv Elin Ve

Haugesund kommune:

<u>Medlemmer:</u>	
Arne-Christian Mohn	med stemmerett
Gjertrud Kjellesvik	
Alf Edvinson	
Svein Erik Indbjo	

Tysvær kommune:

<u>Medlemmer:</u>	
Sigmund Lier	med stemmerett
Kristine Aurdal	

Sveio kommune:

<u>Medlemmer:</u>	
Håkon Skimmeland	med stemmerett

Vindafjord kommune:

Ingen møtt

Bokn kommune:

Lars Sigmund Alvestad	med stemmerett dersom Tormod Våga ikke møter
-----------------------	--

Utsira kommune:

Marte Eide Klovning	med stemmerett
---------------------	----------------

Styreleder SØK AS:

Kåre L. Berge	med stemmerett
---------------	----------------

Haugesund kontrollutvalg:

Thorleif Thormodsen	Observatør
---------------------	------------

Representantskapsmøteprotokoll for Haugaland Vekst IKS

Den 28. april 2017 ble det avholdt representantskapsmøte i Haugaland Vekst IKS, i Hemmingstad Kultursenter, Haugesund. Møtet startet 9:00

Tilstede:

Haugesund kommune v/	Arne-Christian Mohn
Tysvær kommune v/	Sigmund Lier
Bokn kommune v/	Tormod Våga
Utsira kommune v/	Tor Erling Skare
Karmøy kommune v/	Jarle Nilsen
Vindafjord kommune v/	Ole Johan Vierdal
Etne kommune v/	Siri Klokkestuen
Sauda kommune v/	Asbjørn Birkeland
Suldal kommune v/	Gerd Helen Bø
Rogaland Fylkeskommune v/	Astrid Furumo
Administrasjonen	Tormod Karlsen
	Inger Kallevik Haavik
	Arvid Nesse
Forfall	Jorunn Skåden

I tillegg møtte styreleder Ole Bernt Thorbjørnsen og Toril Hallsjø fra Haugaland Kontrollutvalgssekretariat.

Til behandling forelå:

Sak 1/17 Valg av møteleder

Til møteleder ble Jarle Nilsen enstemmig valgt.

Sak 2/17 Godkjenner av innkalling og dagsorden

Innkalling og dagsorden ble godkjent.

Sak 3/17 Behandling av årsregnskap 2016

Representantskapet godkjenner styrets framlagte årsregnskap og årsberetning for 2016.

Sak 4/17 Strategidrøfting

Styreleder orienterte om drøftinger i styret. Det ble fattet følgende vedtak:

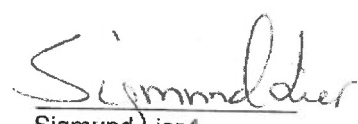
Med utgangspunkt i å styrke Haugaland Vekst og det regionale arbeidet, ber representantskapet styret å etablere en inkluderende prosess for å optimalisere Haugaland Vekst.

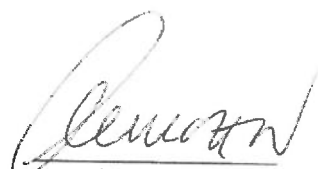
Det forelå ingen flere saker til behandling.

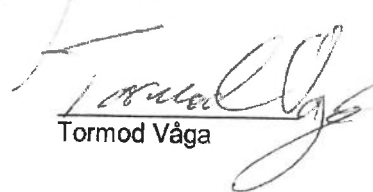
Haugesund den 28.04.2017

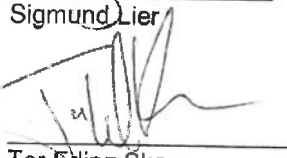
Representantskapet for Haugaland Vekst IKS

Jarle Nilsen

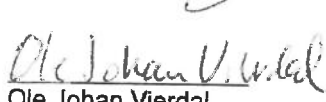

Sigmund Lier

Arne-Christian Mohn

Tormod Våga

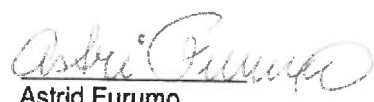

Tor Erling Skare

Gerd Helen Bø

Ole Johan Vierdal

Siri Klokkestuen

Asbjørn Birkeland

Astrid Furumo

Innkalling til møte i representantskapet for Haugaland Vekst IKS

DATO/TID: fredag 15. desember 2017

STED: Hemmingstad Kultursenter, Haugesund

TID: kl.09.00-10.00

Sakliste:

Sak 5/17: Valg av møteleder.

Sak 6/17: Godkjenning av innkalling og dagsorden

Sak 7/17: Behandling av budsjett for 2018

Saksdokument ettersendes etter at styret har behandlet budsjettet.

Sak 8/17 Valg av revisor

Sak 09/17 Strategidrøfting – vurdering av framtidig organisasjonsmodell

Saksdokument ettersendes etter at styret har behandlet saken.

Ole Bernt Thorbjørnsen
styreleder

K. Tormod Karlsen
Adm.dir.

KARMSUND HAVN IKS

Innkalling til eiermøte i Karmsund Havn IKS

Det innkalles med dette til eiermøte, med fremmøte på Husøy veien 260, 4262 Avaldsnes.
Møtet starter med lunsjservering.

Tirsdag 23.11.2017 kl. 12.00

Sakspapirene er **UNNTATT OFFENTLIGHET JMF. OFF. LOV. §13(2)**

Til orientering foreligger:

- Sak 06/17 Oppdatering fra Havnedirektøren; marked, drift, prosjekter og utvikling**
- Sak 07/17 Gjennomgang av strategiplan, evt. med dypdykk i utvalgte tema knyttet til
selskapets eksterne rammebetingelser**
- Sak 08/17 Oppdatert økonomisk prognose for inneværende år**
- Sak 09/17 Orientering om bygging av ny containerterminal, Husøy**
- Sak 10/17 Måleparameter for effektiv havnedrift**
- Sak 11/17 Gjennomgang av langtidsprognoser, inkludert investeringsplaner og vurdering av
selskapets kapitalisering**
- Sak 12/17 Orientering om utkjøp av eiendommer fra Karmøy Kommune**
- Sak 13/17 Datoer for eiermøter 2018**
- Sak 14/17 Haugaland Næringspark/Gismarvik Havn**
- Eventuelt**

Forfall bes meddelt Karmsund Havn.

Etter møtet inviteres det til omvisning i havnen på Husøy. Omvisningen avsluttes ca. kl. 16:00.

Haugesund, 16.11.17

Tore Gautesen
Havnedirektør

Inhabil når rådmannen skal ansettes?

BERNT SVARER. Kan kommunestyremedlemmer som er ansatt i kommunen bli inhabile når kommunestyret skal rekruttere rådmann?

Kommunal Rapport - publisert 20.11.17

SPØRSMÅL: I en kommune skal det nå ansettes ny rådmann. Sak om prosess ved rekruttering av ny rådmann var nylig oppe til behandling i kommunestyret og ordfører innledet med å si at de av representantene i kommunestyret som hadde et ansettelsesforhold til kommunen var inhabile, det være seg fast ansatte og de som hadde permisjon var også nevnt. 4 representanter fratrådte uten diskusjon og avstemning om habiliteten.

Er dette i tråd med lovverket?

SVAR: Det er all grunn til å være aktsom når det gjelder inhabilitetsproblemer i en slik sak, og dette er en krevende øvelse ikke minst under forberedende trinn i tilsettingsprosessen. Det er mulig at ordfører har tatt for litt mye Møllers tran her, men det kan jeg ikke si noe sikkert om uten å kjenne bakgrunnen for det som skjedde.

Inhabilitet må vurderes fortløpende i en slik sak. I det øyeblikk noen er søker til en slik stilling, vil hun selvsagt bli inhabil til å medvirke ved noen form for avgjørelser på alle trinn i saken, og det samme gjelder de som er direkte underordnet søkeren. Det problemet som imidlertid ligger under det som skjedde her, er at man ikke *vet* på forhånd hvem som søker. Man må prøve å unngå at det i ettertid viser seg at en søker har medvirket tidligere i saken, f.eks. når man tok stilling til hvordan rekruttering til stillingen skal skje. Da må man ta stilling til hvem som er *mulige søkere* til stillingen, og som derfor kan ha en større eller mindre egeninteresse i hvordan man går frem ved rekrutteringen.

Kommunestyret må vurdere om en slik mulighet for at noen vil bli søker til stillingen, er «særegne forhold ... som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet» (Forvaltningsloven § 6, andre avsnitt). Det må vurderes for hver enkelt av de personene som dette kan være aktuelt for. Først må man ta stilling til om det er en *reell* mulighet for at vedkommende vil søke. Dette må man kunne avklare ved spørsmål til henne. Får man et klart og troverdig svar om at det ikke under noen omstendighet vil være aktuelt å søke, må det legges til grunn at det ikke foreligger inhabilitet. Hvis svaret derimot er at det er en mulighet, vil hun normalt være inhabil til å delta på alle trinn i saken, både som folkevalgt og som tilsatt i kommunen.

Også den som er underordnet en inhabil, vil selv bli inhabil til å treffe avgjørelser i saken, men ikke til å delta ved forberedende saksbehandling. En tilsatt i kommunen som er underordnet en inhabil person, vil derfor neppe kunne delta i kommunestyrets forberedende drøftelser av hvordan rekruttering skal skje, selv om det ikke treffes noe formelt vedtak om dette. Slike forberedende drøftelser er i realiteten normalt retningsgivende for administrasjonens saksbehandling, og bør derfor ses som avgjørelse i saken, selv om det bare protokolleres at saken ble drøftet eller tatt til orientering.

Mitt svar blir etter dette at det er mulig at det var riktig at disse fire medlemmene av kommunestyret var inhabile, men det måtte i så fall begrunnes vesentlig mer presist enn ved en henvisning til at de var tilsatt i kommunen. Og det er ikke ordførers sak å sende medlemmer på gangen, eller medlemmenes avgjørelse om de vil «fratre». Dette er det bare kommunestyret selv som kan vedta, og det må skje ved en formell og protokollert beslutning, der man viser til den eller de lovbestemmelser som er grunnlaget for inhabiliteten, og kort begrunner, for hvert enkelt medlem, hvorfor hun er inhabil.

NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2018

Skann QR-koden og få twitter.com/nkrf direkte på smarttelefon eller nettbrett.

Program | #ku18nkrf

Hovedtemaer:

- Digitalisering
- Arbeidslivskriminalitet
- Etikk
- Personvern

Onsdag 7. februar 2018:

Møteleder: Daglig leder **Rune Tokle**, Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)

09.00: Registrering og kaffe + noe å bite i | Utstilling

10.00: Velkommen

► Daglig leder **Rune Tokle**, Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)

10.10: Åpning

► Stortingrepresentant **Karin Andersen** (SV), leder av Stortingets kommunal- og forvaltningskomite

DIGITALISERING

10.40: En tilstandsrapport fra digitaliseringen i kommune-Norge

► **Elin Wikmark Darell**, leder av Værnesregionen IT

11.10: Digitaliseringsstrategi i kommune-Norge

► **Line Richardsen**, avdelingsdirektør for digitalisering i KS

11.40 - 12.40: Lunsj

12.40: Slik gjør vi det i Bergen

► **Dag Inge Ulstein** (KrF), byråd for finans og innovasjon i Bergen kommune

13.25: Pause | Utstilling

13.45: Slik bygges Norge

► **Einar Haakaas**, journalist og forfatter

14.30: Pause | Utstilling

14.50: Kontrollutvalgets rolle i undersøkelsen av byggesaksbehandling i Tjøme kommune

► **Dag Erichsrud** (H), leder av kontrollutvalget i Tjøme kommune

15.40: Pause | Utstilling

16.00 - 17.00: Etikk og politikk

► **Geir Lippestad** (A), byråd for næring og eierskap i Oslo kommune

19.30: Middag

Torsdag 8. februar 2018:

Møteleder: ...

09.00: Er den nye personopplysningsloven svaret på de teknologiske utfordringene vi møter de neste årene?

► **Bjørn Erik Thon**, direktør i Datatilsynet

10.00: Pause | Utstilling

10.20: Hvordan kan den etiske standarden som lages for kommunene bistå kommuneledelsen og kontrollutvalgene?

► **Tina Søreide**, professor ved NHH

11.05: Pause | Utstilling

11.25: Etikk i en ny mediehverdag

► **Per Arne Kalbakk**, NRKs etikkredaktør

12.10: Pause | Utstilling

12.30: Kåseri

► Annonseres senere

13.00: Lunsj

(Det tas forbehold om endringer i programmet. Sist oppdatert: 10. november)

Nøkkelopplysninger

Fra/til 7. februar 2018, 10:00 - 8. februar 2018, 13:00

Påmeldingsfrist 19. desember

Pris Kr 6 600 eks. mva. med overnatting (ikke-medl.: kr 7 000 eks. mva.)
Kr 4 930 eks. mva. uten overnatting (ikke-medl.: kr 5 330 eks. mva.)
Kr 1 120 for overnatting m/frokost fra 6. til 7. februar 2018

Sted The Qube - Clarion Hotel & Congress Oslo Airport, Gardermoen

Etterutdanning 11 timer iht. NKRFs krav til etterutdanning

Foredragsholder Se programmet

Påmeldingsskjema

Fornavn *

Etternavn *

Selskap/enhet *

Fakturaadresse *

Postnummer *

Poststed *

Ressursnr. e.l.
(som ref. på faktura)

Telefon

Ønsket deltakelse *

Er medlem i NKRF

E-post *

E-post, kopimottaker